

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 vin., za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 vin.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vin.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice 2. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice štev. 2.

Štev. 22.

V Ljubljani, dne 3. junija 1909.

Leto XXII.

Lažnivci in hinavci.

Dana beseda velja. Kar obljubim, moram držati, tudi nasprotniku. Na svetu je že tako, da vseh ljudi ne spraviš pod en klobuk: razne misli, razne stranke. Želeti pa moramo, da nasprotiost ne preide v sovraštvo in medsebojni boj ne v razdivjano surovost. To se dá doseči, toda edino le med takimi ljudmi in strankami, ki držé dano besedo. Lažnivost in hinavščina pa požene tudi najmirnejšemu poštenjaku kri v glavo in mu rodi sklep: z lažnivci in hinavci ni mogoče noben mir; zanje velja samo brezoziren boj. Ali je mogoče priti vsaj do nekakšnega premirja s slovenskimi liberalci? Poglejmo nekaj njihovih dejanj:

1. V Ljubljani se je ustanovila Mlekarska zveza, ki naj bi združila vse mlekarnice v naši domovini, da bi se tako mogla doseči za mleko, sir in maslo primerna cena. Mlekarnice, ki vsaka na svojo pest prodajajo, si škodujejo pri cenah. Mi imamo v Trstu, Opatiji in na Reki trg, ki ga nam nihče ne more vzeti, če so mlekarnice združene. Pri ti reči se ne gre za nobeno stranko, marveč edino le za kmeta in za povzdigo mlekarstva med našim ljudstvom. Vlada je obljubila, da hoče mlekarsko zvezo podpirati. Znamo pa nekaj mlekarskih, ki imajo liberalce v načelstvu. Šlo se je za to, da se tudi te pridobi za skupno zvezo. Liberalni voditelji so rekli, da so za to, in so priznavali, da je to potrebno; zahtevali so pa, naj se pravila Mlekarske zveze nekoliko izpremenijo, in naj se v njen odbor izvoli nekaj liberalcev. Naše mlekarnice, ki so v ogromni večini, so to ponudbo brez ugovora sprejele. Pravila so se izpremenila, liberalci sede v odboru Mlekarske zveze; mlekarna z liberalnim vodstvom pa do zdaj še ni pristopila nobena na ogromno škodo našemu kmetu. Na svojo pest še trgujejo in so vzrok, da mle-

ko nima tiste cene, ki bi jo lahko imelo, ko bi bile mlekarnice združene. Tak je liberallec. Hinavščina se ga drži tudi, ko sam sebi škoduje.

2. Deželni poslanci liberalne stranke v kranjskem deželnem zboru so predloge S. L. S. odobrvali; glasovali so zanje; tudi za to, da se najame 10 milijonov kron za izboljšanje kmetijstva, in da se preuredi deželni uradi. Zdaj pa po shodih liberalci kriče, kako S. L. S. zapravlja deželni denar in hujskajo ljudi proti nji. Kdor ni vsaj toliko neumen, kolikor so oni hinavski, seveda ne pojde na njihov lim, marveč jih bo zaničeval, kakor zaslužijo.

3. Bilo je v kranjskem deželnem odboru sprejetih več predlogov, ki je zanje glasoval tudi dr. Tavčar, in tudi zanje govoril. — V »Slovenskem Narodu« so pa planili liberalci po takih predlogih in jih raztrgali, seveda samo na naš račun. Tako postopanje je naravnost cigansko.

4. O starostnem zavarovanju so liberalci pognali v svet celo vrsto laži; izdali so v ta namen tudi knjižico, ki smo ji dokazali debelih neresnic. Mislili so, da bodo s tem razbili ali vsaj oslabili našo stranko. Zdaj, ko vidijo, da vse to nič ne pomaga in da je trezna pamet našega ljudstva večja od njihove zvitosti, pa že pravijo, da so bili oni pravzaprav vedno za zavarovanje. Prav nič bi se ne čudili, ko bi začeli trditi, da so starostno zavarovanje oni spravili na dan in ga rešili proti našim zlobnim nakanam. Kako je ime takim ljudem?

5. Liberallec Hribar je na Dunaju član Narodne zveze. Tam se določi, kako se bo postopalo v državnem zboru. Sam je glasoval za predloge naših poslancev in jih odobraval. — Po shodih, n. pr. na Raketu, pa zabavlja proti politiki naših poslancev in jo izkuša sumničiti, češ, da so vladni. Vsa Avstrija vé, da sedanjí boj proti vladi vodi dr. Šusteršič v imenu vseh Slovencev in Hrvatov in v zvezi s Čehi

in Starorusi. Hribar na Dunaju s sladkimi besedami odobrava to politiko, doma pa liberalce pita z neresnicami in podlini sumničenji. — To je tisti Hribar, ki se je pridruševal, da ni nikoli podpisal nobene pogodbe z Nemci, in ki so mu pred dobrim tednom Nemci sami pokazali pod nos pogodbo in njegov podpis. Zadnji »Domoljub« je to priobčil. — To je tisti Hribar, ki je vpil proti vojaštvu in njegovim nastopom v lanskim septemberskih dneh v Ljubljani, ki je pa od deželnega predsednika sam zahteval vojaštvo na ulico. — On je načelnik liberalne stranke na Kranjskem. Gliha vkup štriha!

Naša stranka je tudi liberalcem do pičice držala vsako obljubo. In ko obetamo, da se bomo proti ostudnim lažnivcem in hinavcem bojevali do skrajnosti, naj bodo prepričani, da bomo tudi to moško držali.

Političen pregled.

DRŽAVNI ZBOR.

Za kmeta.

Poslanska zbornica se je razšla na počitnice, a tem pridneje dela proračunski odsek. Poslanca Žitnik in Gostinčar sta tu vztrajno in vestno zastopala koristi slovenskega kmeta. Poslanec Žitnik se je zlasti trudil, da doseže državno izboljševanje pašnikov. Z zadovoljstvom je v svojem govoru naglašal, da je vlada deželnemu zboru kranjskemu predložila načrt zakona za izboljšanje planinskih pašnikov. Pa to še ne zadošča. Po deželi, zlasti po Dolenjskem in Notranjskem, je mnogo pašnikov, ki so zapuščeni in za katere bi morala tudi država poskrbeti. Zato naroča poslanec, naj vlada čim prej predloži deželnemu zboru načrt zakona za iz-

boljšanje vsch pašnikov, ne samo planinskih. — Dalje je govoril poslanec Žitnik o stari gozdni postavi, po kateri more vlada prepovedati pašo v vsakem gozdu. To je naša deželna vlada tudi storila leta 1895. Toda v zadnjem času vlada dopušča pašo v svojih gozdih, posestnikom pa še vedno brani gnati živino v njihove gozde. Zato naj se že enkrat izpremeni ta zastareli gozdni zakon! — Tudi pri proračunu pravosodnega ministra je dr. Žitnik šibal nezdrave pravosodne razmere na Slovenskem in trdo prijel ministra Hohenburgerja, ki se obnaša, kot bi bil nemški minister in ne minister pravosodja.

Poslanec Gostinčar je govoril v odseku za povzdigo živinoreje, ki je veljavna panoga kmetijstva. Na Kranjskem se je ustanovilo več živinorejskih združenj; vlada naj take zadruge vsestransko podpira. Skrbeti je treba za pašnike, brez katerih je uspešna živinoreja skoro nemogoča. Vlada naj proda državne planine na Gorenjskem živinorejcem. Treba se je tudi ozirati na Spodnje Štajersko, Koroško in Primorje. Vlada naj podpira z vsemi močmi kmetijsko združništvo. Z živinorejo je v tesni zvezi tudi klanje živine. Kmetom naj se dovoli pobijati živino in prodajati meso na drobno. S tem bo ustrezno kmetu in kupcu. Kmet bo za živino dobil več, kupec pa ceneje meso.

Viada v nevarnosti.

Vlada še ni prišla iz zagate, v katero je zašla po svoji neprevidnosti. Zdi se celo, da je od dne do dne manj upanja, da bi se mogla rešiti in vzdržati. Vlada ne more vladati brez večine in Binert je že nima več, če jo pa ima, je jako nezanesljiva. To se je pokazalo zlasti pri proračunu pravosodnega ministra, kjer je vlada dobila samo en glas večine. Tako ne more iti dalje. Sedaj pride še dr. Šusteršičev predlog o bosenski banki na vrsto, kjer utegne vlada zopet doživeti občutljiv poraz. Zato svetujejo Poljaki in krščanski socialci ministrskemu predsedniku, naj državni zbor odgodi, da se položaj kaj izboljša. Kaj bo in kako, ne ve še nihče; samo to čuti vsakdo, da tako ne pojde več dalje.

ŠTAJERSKE VOLITVE.

V spodnještajerskih slovenskih trgih sta kandidirala liberalci dr. Kukovec in samostojni kandidat dr. Medved. Izvoljen je bil dr. Kukovec, ki je dobil 405 glasov, medtem ko jih je dobil dr. Medved 229. To je edini mandat, ki so si ga liberalci pridobili, kljub temu da so divje agitirali z vsemi nečednimi sredstvi, ki se jih spomni liberalna glava ob volitvah. Ta edini poslanec ne pomeni nič v primeri s poslanci »Kmetске zveze« in tudi ta bo izgubil kmalu svojo težko zasluženost in drago plačano čast; po kratkem boju si je »Kmetška zveza« priborila vse slovenske štajerske mandate in tako se bodo tudi trški volivci otresli more liberalizma in nadloge liberalnih poslancev.

PROTISLOVANSKI ZAKON.

Nižjeavstrijski deželni zbor je bil sklenil postaviti, da se sme na Nižjeavstrijski

skem poučevati le v nemškem jeziku. Ta zakon, ki jasno in do neba vpije o neverjetni nemški nestrpnosti, je bil zlasti naperjen proti Čehom, ki so na Dunaju močno zastopani in bi po svojem številu morali že zdavnaj dobiti češke šole. Pod pretvezo, da hočejo varovati nemški značaj Dunaja, so nižjeavstrijski poslanci sklenili imenovani zakon; z njim so hoteli zapreti vrata lepe avstrijske prestolnice, ki bi morala biti ljubljena in ljubeče središče vsch avstrijskih narodov, Čehom in vsem drugim nenemškim narodom. Da je zaradi tega nastalo med slovanskimi narodi veliko ogorčenje, je mmljivo. Toda ker Nemci v nižjeavstrijskem deželnem zboru lahko gospodarijo kakor hočejo, niso mogli Slovani prepričati, da bi se zakon ne sklenil. Nato je bila postava predložena cesarju, da jo potrdi — toda on jo je odklonil. Nemci se sedaj tolažijo, da je vladar ni odklonil zato, ker je krivična, temveč zaradi majhne napake v obliki. To hočejo popraviti in nato zakon še enkrat predložiti, ker bo potem baje gotovo potrjen. — Tudi drugim nemškim deželani je nestrpnost nižjeavstrijskega deželnege zbora močno všeč; že se čujejo glasovi, da ravno tak zakon sklene gornjeavstrijski in solnograški deželni zbor. — Tako torej gospodarijo Nemci v deželah, kjer imajo premoč; če bi jim pa slovanske dežele plačevale klofute s klofutami, bi bilo vpitja in kričanja do neba.

KRŠČANSKA MISEL ZMAGUJE.

Krščanska misel zmaguje po celi Avstriji! Vsake volitve so nov dokaz, da njena moč raste od dne do dne, da se vedno večje množice zbirajo v trdnih krščanskih organizacijah, da kmalu pride krščansko ljudstvo do odločujoče besede v javnem življenju. Trhli liberalizem je popolnoma segnil. Sedaj živi le še od žalostnih ostankov svoje nekdanje slave in umira vedno naglejše smrti; teži ga starost, pomanjkanje življenjskih moči. Medtem pa gre krščanski socializem

V vsch deželah — naprej!

Na Predarlškem so krščanski socialisti že prej imeli v dež. zboru dvetretjinsko večino, a po zadnjih volitvah se je število njih poslancev še povečalo. V splošni skupini so si priborili vse mandate in ravno tako v kmetški skupini. Celo v mestih sta izvoljena dva krščanska socialisti; svobodomislecji imajo samo štiri poslance. Krščansko-socialni poslanci so dobili povsod velike večine in vsa agitacija nasprotnikov ni prav nič zalegla.

Ravno tako so dobili kršč. socialisti tudi deželni zbor solnograški popolnoma v svoje roke. Celo v skupini veleposestnikov je bilo izvoljenih vsch petero krščansko-socialnih poslancev, tako da imajo kršč. socialci v dež. zboru močno nadpolovično večino.

V novem deželnem zboru gornjeavstrijskem bo: 37 krščanskih socialcev, 20 svobodomislecev, 10 konservativcev, 1 socialni demokrat in 1 virilist: škof v Lincu. Krščanske stranke, ki so doslej imele v deželnem zboru samo navadno večino, imele bodo odslej močno dvetretjinsko večino. Gorenjeavstrijski deželni

zbor je peti v alpskih deželah; ki ima dvetretjinsko krščansko večino.

Shod nemških kmetov.

Dne 20. majnika se je vršil na Dunaju shod kršč. socialnih nemških kmetov iz vsch avstrijskih dežel; shoda so se udeležili celo kmetje s Kranjskega in iz Bukovine. Cesarski Dunaj je čudil velikanskemu številu kmetov — bilo jih je 25 tisoč! — ki so se zbrali, da se posvetujejo o svojih stanovskih zadevah in potrebah. Shod je pozdravil poljedelski minister dr. Braf, zbornični predsednik dr. Pataj in deželni predsednik princ Lihtenštajn. Nemški krščansko-socialni kmetje so politično zavedni in gospodarsko napredni, kar je razvidno tudi iz sklepov, ki so bili napravljene na shodu. Shod je sklenil:

1. Narodni boj, ki škoduje gospodarskim koristim, naj se omeji.

2. Dela naj se na to, da se osnuje državna kmečka zveza vsch avstrijskih kmetov. Izvoli se v to svrhu pod predstvom dr. poslanca Šrafla pripravljalni odbor.

3. Shod 25.000 kmetov iz vsch nemških dežel Avstrije zahteva socialno varovanje za kmeta!

4. Nadalje se zahteva razdolženje, konverzija hipotekarnih dolgov, reforma hišnorazrednega, najemniškega in zemljiškega davka, lovski zakon, dveletna vojaška služba in znižanje mirovnega stanja potom mednarodnega dogovora, nova vinska postava itd., itd.

Nato se je poslala udanostna izjava cesarju in so kmetje slovesno peli cesarsko himno. Veličasten shod je napravil globok vtis.

KAJ BO Z MADŽARI?

Na Ogrskem še sedaj ni miru. Staro ministrstvo bi moralo že iti, a ker ni mogoče sestaviti novega, mora še Vekerle s svojimi ministrskimi junaki opravljati pravične posle madžarskih ministrov. Košut hoče na vsak način prevzeti novo ministrstvo, toda vladar se ga sedaj še brani, ker je doživel z njegovim očetom leta 1848 žalostne izkušnje. Poročajo, da je predlagala Košutova neodvisna stranka cesarju in prestolonasledniku: Skupna banka naj ostane do leta 1914. Izločijo naj se do tega časa vojaška vprašanja. Vladar se obveže, da dovoli samostojno ogrsko banko še pred letom 1914, zato se dovoli zvišanje rekrutov. Vlado prevzame neodvisna stranka pod navedenim pogojem in črta vse točke o ločitvi od Avstrije iz svojega programa.

Tako torej. Da pride do ministrskih jasli, je Košut pripravljen odreči se programu svojega očeta in se hoče zavezati, da ne bo delal več za ločitev Ogrske od Avstrije! Toda madžarska zvestoba je včasih močno nezvesta, kar je dokazalo tudi Vekerlovo ministrstvo, ki je dajalo vladarju, ko je prevzelo svojo službo, sijajne obljube, a jih potem sijajno prelomilo. Zato je avstrijski ministrski svet sklenil, da ne ugodí nobenim ogrskim zahtevam, dokler se o njih ne posvetuje avstrijski državni zbor, ker vlada ne sme ničesar skleniti, česar ne odobri avstrijski

ski parlament. — Tako je prav! Madžare pred sodišče avstrijske zbornice in ta jim bo že znala izprašati kosmato vest; kadar pa so Madžari spletkarili z avstrijskimi ministri za hrbtom državnega zbora, smo še zmeraj bili tepeni mi.

PRAVDA PROTI SRBOM.

Izpovedbe prič proti Srbom, ki so obtoženi veleizdaje, so čimdalje bolj neugodne za obtožence. Vse priče so edine v tem, da je obstajala veleizdajska organizacija, ki je namerjala z orožjem odtrgati hrvaške zemlje od Avstrije. Nahujskano ljudstvo v Dubici je n. pr. klicalo pri vsaki priliki: »To je Srbija! To je srbska zemlja!« Besno so sovražili katoliške Hrvate in pričam pretili s smrtjo, ako izpovedo kaj neugodnega. Skoro vsaka hiša ima sliko kralja Petra, ki je bil tudi osebno znan z mnogimi kmeti ter je velesrbsko gibanje na Hrvaškem in v Bosni podpiral tudi z denarjem. Da je velesrbsko gibanje zgolj sad hujkanja, je razvideti iz tega, ker do najnovejšega časa ni bilo med katoliškim in pravoslavnim prebivalstvom nobenega nasprotja. Šele pred kratkim so iz Beograda zanetili sovraštvo med istokrvnimi brati. Toda sedaj, ko je ban Raui pograbil z železno pestjo Srbe za vrat, so veleizdajavci utihnili in med katoliškim in pravoslavnim ljudstvom vlada mir, če ne, pa vsaj premirje.

LISTEK.

Zadnji dnevi Jeruzalema.

(Lucij Flav.)

Zgodovinski roman. — Spisal J. Spillmann D. J.

(Dalje.)

TRETJE POGlavJE.

Pavlin v Jeruzalemu.

Zopet se je približal velikonočni praznik, zadnji, katerega je zrl veličastni jeruzalemski tempelj.

Takoj, ko je zazvenelo rimsko orožje v Galileji in na palestinskem obrežju, so jeli prebivalci Idumeje trumoma hiteti v sveto mesto, kamor so prignali vse svoje čede in znosili vse svoje imetje. Nakopičili so ogromne zaloge žita, olja, vina in drugih poljskih pridelkov; ali po preteku treh let so pričele te zaloge vidno sahniti. Rimsko vojska je obkolila nesrečno mesto kakor železen obroč in ta obroč postaja od dne do dne ožji. Poljedelec ne zahaja več na polje sejat v rahlo zemljo dragocenega zrnja in tudi pastir ostaja rajši doma s svojimi čedami; oba pričakujeta strahoma, kdaj se prikrade nenasitni Rimljan, da požanje dozorelo klasje in pokolje odebeljeno drobnico. In zato ni mogoče mesta iznova založiti s potrebnim živem.

Dasiravno preži rimska vojska že dalj časa ob Cezareji, Jerihi in Hebronu, potujejo Idumejci in Galilejci, kar jih niso posekali rimski meči, v mnogoštevilnih gruščah v sveto mesto k velikonočnemu praz-

niku. Vojaki jim ne delajo ovire na potu v Jeruzalem; njih poveljnik Tit si misli: čim več tujcev se zbere med jeruzalemskimi zidovi, tem prej se oglasi med njimi lakota in revščina. Zato pustijo rade volje vsakogar v mesto in kadar se vračajo romarji domov, jih neusmiljeno zapodijo v Jeruzalem, odkoder so bili prišli.

Neki skupini, ki je potovala iz Jerihe, se je pridružil tudi Pavlin. Spominja se svarilnih opominov Gospodovih; ali ljubezen do matere in želja sv. Simeona, ki bi rad poslal duhovniku Evzebiju svoj blagoslov in nekaj miloščine, ki je došla iz Rima, ga ženeta v mesto. »Pojdi v miru,« mu je velel svetnik v Peli, ko se je odpravil v Jeruzalem, »neprestano hočem moliti zate in za tvoje drage, da uide te šibi božji. Bratje, ki niso mogli pobegniti iz svetega mesta, potrebujejo zdaj posebne tolažbe. In najboljša tolažba bo, če jim sporočiš novico o zmagovalnem mučeništvu svetega Petra in Pavla ter izročiš blagoslov rimskega škofa Lina, ki pase po Petrovi smrti vse ovce in vsa jagnjeta«.

In tako hiti Pavlin srčno in pogumno iz Pele proti Jeruzalemu. V Betaniji se poslovil od drugih popotnikov, da obišče posestvo Lazarjevo, na čigar vrtovih je preživel v svojih mladih letih dokaj veseilih in nepozabnih uric, ko sta tam gospodarila Evzebij in njegova Saloma. Ko šeta po zapuščenih vrtnih stezicah, spozna, da je bila precej otročja ona misel, ki jo je v mladosti nosil v svojem srcu: postati gospodar tega posestva. Zdaj hrepeni že zdavnaj za drugimi, lepšimi cilji: oznanjevati hoče besedo božjo in postati svečenik Gospodov.

Škof Simeon mu je pri odhodu naročil, naj prinese s seboj tudi podobo blažene Device Marije, katero je bil naslikal sv. Luka. Ko so kristjani bežali iz Jeruzalema, so jo v naglici skrili v neko hišo v Betaniji, kjer je bila prve trenutke vsaj za silo na varnem. Pavlin potrka pri oni hiši; takoj mu odpre stari vrtnar Sila in spozna došlega levita. Podoba je stala še vedno na tistem mestu, kamor je bila položena, in stari vrtnar jo je ves čas kinčal s cveticami.

»Ne bodeš je mogel spraviti v mesto,« pravi Sila, ki ne pusti rad iz hiše tako častiljive svetinje. »Naslikana je na desko iz cedrovega lesa, tako da je nikakor ne moreš skriti pod oblieko. Kako lahko ti jo ugrabijo stražniki ob mestnih vratih ter jo vržejo v ogenj! Prav zato je tudi Evzebij ni maral vzeti s seboj v mesto. Pusti jo torej tukaj, in ko se vrneš po prazniku iz mesta, jo poneseš brez skrbi v Pelo!«

Pavlin se rade volje ukloni pametnim vrtnarjevim nasvetom. Nato obišče še ono votlino, kjer je Gospod obudil Lazarja od mrtvih in se zatopi v iskreno molitev. Ali kmalu mora zapustiti Betanijo. Sila ga spremi iz prijaznega sela ter mu gredé popisuje strašna znamenja in svarilne prikazni, o katerih vé ljudstvo zadnji čas sila mnogo povedati. Na nebu se je prikazala velikanska zvezda repatica in takoj zopet izginila; tuintam se pojavijo na oblakih urni jezdeci in oboroženi vojaki ter se spopadejo z meči in sulicami. — »In tam v Jeruzalemu — kakšna gnusoba! Do neba

vpije strašno klanje, ki se vrši dan za dnem v templju in celo na stopnicah oltarja! Za ves svet si ne upam preživeti le ene noči v tem poginjajočem mestu! Rotim te, pripelji svojo mater in Rodo k meni v Betanijo, kjer bode ta na varnem! Lažje bomo prenašali Rimljane kakor zakrknjene Jude! Bog mi odpusti, če jim delam krivico!« ga prosi pošteni starec pri odhodu.

Ko zagleda mladi levit po štirih letih vnoviče sveto mesto in njegovo ponosno svetišče, ga sprelete čudne, neizrazne misli. Strah in tesnoba mu stiskata srce, ko vidi, da leži zaradi dolgega, bratomornega boja precejšnji del mesta v razvalinah. Le hiša božja kraljuje še vedno tako ponosno kakor nekdanj; ob njeni zlati strehi se ravnokar dvigajo oblački dima in naznanjajo, da se vrši vsakdanja daritev. Veličastno odmevajo trombini glasovi in naznanjajo jeruzalemskim prebivalcem sveto opravilo. Ponosno kljubujejo močni zidovi in stolpi proti severu, edini strani, kjer moresovražnik napasti mesto. Nehote prične Pavlin šepetati oni vzvišeni psalm: »Njeni temelji stojijo na svetih gorah; Gospod ljubi sionska vrata bolj kakor vse Jakobove šotore. Veličastno se govori o tebi, mesto božje . . . Gospod pripoveduje v popisavanju ljudstev in knezov imena onih, ki so v njem. In polni radosti so njegovi prebivalci!«

V te misli je zatopljen Pavlin, ko pride do mestnih vrat ob potoku Siloe. Takoj obkolijo stražniki vitkega mladeniča, ki je dosegel že dvajseto leto, in ga silijo, naj vstopi v vojsko ben Giore, da pomaga oteti Izrael. Ne malo truda stane levita, preden se iztrga iz rok vsiljivcev, rekoč, da je edini sin uboge vdove in bi samo v skrajni sili segel po orožju. Ali vkljub njegovi prošnji bi ga bili kar siloma vteknili v vojaško suktnjo, da ni prišel njih poveljnik, rekoč: »Pustite vdovi edinca! Vidi se mu, da ni ustvarjen za meč in da bi njegova bojazljivost povzročila samo zmešnjavo v naših hrabrih vrstah!«

Pavlin se spomni Gospodovega opomina, prikrije svojo nevoljo in se zahvali načelniku. Krohot in zasramovanje vojakov spremljata mladeniča, ko stopa v mesto. Še nikoli ni videl po jeruzalemskih ulicah mrgoleti toliko ljudstva kakor danes. Zadnje mesece je pridrl v mesto na tisoče beguncev, katerim se je pridružilo več stotisočev romarjev, ki so prihiteli praznovat velikonočni praznik. Jožef Flavij pripoveduje, da je jeruzalemsko mesto sprejelo ob tem prazniku približno dva milijona ljudi med svoje zidove. Celo ona poslopja, ki so bila razdrta v zadnji domači vojski, so tujci popravili in se v njih naselili. V bornih kočah in pod priprostimi šotori, po cestah in javnih trgih in povsod, kamorkoli se ozreš, tabori gruča poleg gruče, množica poleg množice. »Gorje temu ljudstvu,« si misli Pavlin, ko se preriva po tesnih ulicah in se bliža zgornjemu trgu, »če se dvigne Tit v tem času s svojo vojsko in plane na Jeruzalem!«

Najprej poišče Evzebija blizu one dvorane, kjer se je vršila zadnja večerja, ter mu izroči miloščino rimske krščanske

občine, katero je imel shranjeno v širokem usnjatem pasu pod obleko. »Le malo je manjkalo, da je ni izvohala straža ob mestnih vratih,« pripoveduje levit; »silili so me tudi v vojsko, ali na priprošnje svetnikov, ki so me spremljali in varovali na potu, je Gospod omečil srce njih načelnika, tako da sem lahko v miru odšel svojo pot.«

»Bog bodi zahvaljen!« odgovori Evzebij. »Ravno prav si nam prinesel ljubezenski dar naših bratov v Rimu. Preskrbeti se moramo z vsem potrebnim, da ne poginemo lakote, ko bodo sovražniki oddali mesto z nasipom in ga stiskali od vseh strani. Nekaj kristjanov bo sicer lahko odpotovalo v Pelo, preden pridejo Rimljani; ali vseeno bo marsikdo moral ostati tukaj in učkati dneve stiske in gorja. Tvoja mati na primer ne bo mogla zapustiti mesta; še vedno jo tare bolezen in ona prenaša ta križ z vedno enako potrpežljivostjo. Takoj te spremim k njej.«

»O častiti oče, ostati hočem pri njej, ti pa zapusti nesrečno mesto, da rešiš zadnje krdelce svoje črede!« prosi Pavlin starčka.

»Poznam tvojo požrtvovalnost,« odgovori Evzebij; »toda, ali si duhovnik? Ali te je postavil častiti Simeon na to. nvarno mesto? Vidiš, da tvoje ponudbe ne morem sprejeti. Pripoveduj mi rajši o bratih, ki bivajo v Rimu! Ali je res Peter šel v smrt za Gospoda, kakor smo slišali govoriti?«

Pavlin prične govoriti o junaški smrti prvaka apostolov, o medsebojni ljubezni in verski gorečnosti rimskih kristjanov, in pripoveduje tako ganljivo, da jamejo starčku padati svetle solze sočutja na srebrno brado. »Vse to nam boš ponovil ob velikonočni službi božji,« reče duhovnik, ko je mladenič nehal svojo povest. »Kaj more moje ovčice v teh težkih dnevih izkušnje bolj potolažiti in ojunčiti kakor zgled Petra in Pavla in lepo življenje rimskih bratov? Ob prazniku se bo vršil v naši sredi tudi slovesni prejem svetega krsta. Vnuk nesrečnega Kajfe in sin rabijsa Sadoka bodeta ta dan prerोजना v vodi in svetem Duhu. Saj se še spominjaš rabijsa, ki je preživel nekaj časa v naši oskrbi in se je tako hudo zgražal in pohujševal nad podobo Kristusovo!«

»Da. Zdaj biva pri naših bratih v Peli. Ko sem se vrnil iz Rima v Cezarejo, sem

ga našel vsega obupanega, ker je bil izgubil svoja otroka. Povedal sem mu, da je njegova hči najbrž s kristjani vred pobegnila v Pelo, ter ga povabil s seboj. Ali ondi ni našel svoje hčerke; prepričan pa je, da je že zdavnaj v grobu, in tudi svojega sina si ne upa več iskati. Ko bi mož vedel, da ju najde v Jeruzalemu, bi gotovo prišel semkaj, dasiravno ga čaka tukaj smrt. Gorje mu, če ga dobé judovski mogotci v svojo pest!«

»Žalostno, ali resnično!« potrdi Evzebij. »O, koliko mož je posekal meč gorečnikov, ki so jim bili mnogo manj sovražni kakor rabi Sadok! Ali se rabi še vedno ni izpreobrnil?«

»Še danes je tak, kakršen je bil nekdanj. Kar venomer govori o veličastnem zemeljskem kraljestvu Mesijevem, ki ima zdajpadaž priti,« odgovori Pavlin. »Toda vseeno upamo, da sprejme resnico, ker deli od svojega bogastva neprenehoma bogato miloščino.«

»Le upajmo, moj sin! Z miloščino si grešnik najlože izprosi milost božjo. Kako bodeta vesela njegova hči in njegov sin, ko se snideta v Peli s svojim očetom! Dal Bog, da bi ju mogli pripeljati tjakaj!«

Takoj prvi večer obiščeta Evzebij in Pavlin Marijino hišico. Kolika radost za bolno mater, ko zre zopet pred seboj svojega sina! Ostati mora dolgo časa pri njej in nadrobno pripovedovati o mučeništvu njenega brata Pavla. Potem pokliče levit še Tamaro in Benamina, da jima sporoči veselo novico o očetu ter jima da upanja, da ga bodeta lahko pozdravila v Peli. Omenja tudi tribuna Lucija in pove poslušalcem, kako ga je našel v Rimu kot sojetnika sv. Pavla.

Nemirno prične Tamari utripati srce, ko sliši govoriti o Lucijevem jetništvu in izpreobrnjenju. Slednjič se ojunaci in sramežljivo vpraša Pavlina o nadaljni usodi Lucijeve.

»Morda še vedno kopni v ječi ali pa mu je strupeni jetniški zrak izgledal življenje. Pričakovali smo v Peli Akvile, da nam prinese zanesljivih novic; mož bi bil rad pomagal našim bednim sobratom, pa so ga najbrž Rimljani pridržali v Cezareji, tako da ne vem ničesar o nadaljni usodi Lucijeve,« odgovori mladenič.

Grenka rosa stopi deklici v oči; izpod dolgih in mehkih trepalnic se ji utrne svetla solza in ji zdrkne na lice.

Prihodnje dneve posvetijo jeruzalemski kristjani pripravi za velikonočni praznik. Zadnji dan pred praznikom je za Tamaro, Saro, Benamina in Natanaela dan duhovnega prerोजना, ko jih oblije Evzebij z vodo svetega krsta. Vsi so presrečni in se topijo v duhovni radosti in medsebojni tolažbi.

Medtem se posvetujejo Evzebij, Pavlin in vratar Saba, kako bi najvarneje spravili Benamina in Tamaro k njenemu očetu v Pelo. Zdi se jim, da ne bodeta na potovanju imela posebnih težav; kajti Pavlin se je bil na svojem potu v Jeruzalem seznanil z nekaterimi dobrimi ljudmi iz jerihonske okolice in tem bi se pridružili Tamara in Sara, ko se bodo romarji vračali domov, Benjamin pa bi odpotoval pod varstvom Pavlinovom. Potem preudarjajo, kako bi najlože rešili podobo Gospodovo, Veronikin prt in kelih, katerega je rabil Gospod pri zadnji večerji. Kajti škof Simeon želi, da spravijo kristjani vse te svetinje v Pelo. Siednjič sklenejo, da se izroči potni prt Tamari, ki ga varno skrrije pod obleko. Samo Kelih si Evzebij ne upa nikomur izročiti, ker se boji, da ga zasledijo in ugrabijo vojaki ali roparji.

»Najdražjega in najmilejšega spomina Kristusove ljubezni si ne upam dati za nobeno ceno iz rok,« pravi Evzebij. »Našel sem skriven kraj, kjer bo svetinja bolj na varnem, kakor če jo ponesete slabotni ljudje Simeonu v Pelo. Naj uniči celo mesto požar, kelih bo ostal nepoškodovan! Samo vama, Pavlin in Saba, hočem pokazati ono tajno in umetno narejeno shrambo! Takoj vaju peljem tjakaj!«

Ko hoče sivolasti duhovnik iti in pokazati ono skrivališče, prihiti Roda in naznani vsa zbegana in prestrašena, da se bliža rimska vojska Jeruzalemu.

»Kolikokrat smo že čuli to novico!« pravi Saba. »Ne verjamem, preden jih ne vidim pred obzidjem!«

»Danes pa je ta novica, žalibog, resnična!« odgovori služkinja. »Na vseh trgih se zbira ljudstvo! Ali ne čujete, kako odmeva tromba s stolpov in tempeljske višave?«

»Resnično!« pristavi Evzebij in poslušava svarilna znamenja. »Naj se zgodi, kakor Bog hoče! Vseeno bomo praznovali jutri sveti velikonočni praznik!«

(Dalje prihodnjič.)

Razgled po domovini.

Shodi S. L. S. V Bohinjski Beli je imel dobro obiskan shod deželni poslanec Piber. Shodu je predsedoval domači župan gospod Burja. — Na Viču je govoril na shodu deželni odbornik Jarc; v Štepanji vasi pri Ljubljani sta govorila tajnik S. L. S. dr. Božič in urednik Klemenčič. — Sijajen je bil shod pri Treh Farah v Belokrajini. Tu so govorili državni poslanec dr. Krek, deželni poslanec Matjašič in župan Mihelčič. Na shodu je bilo nad 2000 oseb. Vsi shodi izrekajo popolno zupanje poslancem S. L. S., osobito načelniku dr. Šusteršiču.

Mladeniška organizacija vrlo napre-

41

duje. Na Ježici se je vršil nedavno mladeniški shod, na katerem so govorili župnik Zabret, gg. Podlesnik in Terseglav. — V Žireh je ondotni »Orel« dobil novo zastavo, ki se je slovesno blagoslovila ob veliki navzočnosti občinstva in bratskih telovadnih odsekov. — Lepe so bile prireditve mladeničev v Vipavi na binkoštno nedeljo in na Krki na ponedeljek. — Pri nas je življenje, liberalcem pa rade volje prepuščamo poulične pretepače in razne pijančke . . .

V nedeljo, dne 13. junija v Radeče pri Zidanem mostu na shod, katerega priredijo slovenski katoliški telovadci »Orli«!

Naši vrli mladeniči telovadci prirede v nedeljo, dne 13. junija v Radečah pri Zidanem mostu shod s podučnimi govori, kateremu bo sledila javna telovadba. Predpoldnem slovesna sv. maša s slavnostnim govorom, potem shod, na katerem bodo govorili brat Ivan Podlesnik, brat Franc Terseglav in dr. Leop. Lenard iz Ljubljane. Potem skupen nastop telovadcev iz Trbovelj, Celja, Šmartna pri Litiji in Ljubljane.

Rojaki, somišljeniki iz Radeč in sednjih fará Kranjske in zelene Štajerske! Prihitite na shod v velikem številu in po-kažite s tem, da tudi naša dolenska stran

ni tako zapuščena in nezavedna, kakor nam očitaajo. Na podobnih shodih se zbira po drugih krajih na tisoče in tisoče ljudi. Tudi naša stran ne sme zaostati. Kdor se ga je udeležil, mu bo ostal trajen vtisek.

Liberalni nadučitelj šentlovrenski, Potokar, je prestavljen v Banjaloko na Kočevsko.

Za pravice slovenskega jezika je krepko nastopil v zadnji seji c. kr. deželnega šolskega sveta deželni odbornik profesor Jarc. Deželni predsednik baron Schwarz je izjavil, da se bo oziral na zahteve predlagalčeve in vse potrebno ukrenil. Liberalna stranka se ni nikdar zavzela v tej važni korporaciji za tlačene pravice našega jezika. Liberalci nosijo narodnost samo na koncu jezika.

Na kranjski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu je praznoval gosp. vodja Rohrman petindvajsetletnico svojega službovanja. V imenu deželnega odbora mu je čestital grof Barbo.

Pozor! Liberalci naznanjajo v »Narodu«, da ponehajo izdajati tri lističe, in sicer: »Belokranjca«, »Notranjca« in v Kamniku izhajajoči »Naš List«. Zato bo pa pa zopet oživel »Rodoljub«. Kdor bo dobil novi liberalni list, naj ga nemudoma vrne. Ta list ne bo drugega nego druga izdaja nesramnega »Slov. Naroda«. Prosimo ob tej priliki vse mnogoštevilne prijatelje in somišljenike po deželi, da krepko poagitirajo za naš list in ga razširijo tudi tam, kjer ga morda še nimajo. Za tako nizko ceno ne dobite nikjer lista s tako ogromno in zanimivo vsebino, kakoršno prinaša naš »Domoljub« teden za tednom.

Novice iz Amerike. Umrila je v Ely, Minn., znana Slovenka Ivana Palčar, soproga Jožefa Palčar. — Levo roko je skoro popolnoma odtrgalo pri delu v Clevelandu Slovencu Jožefu Zagorcu. — Tvrdo ko Sakser v New Yorku je, kakor poročajo ameriški listi, zadela neka »nesreča«. Sitni dacarji so mu zarubili dva zaboja kos, katere je hotel baže brez daca spraviti v New York v obliki prtljage. — Ubilo je v Jenny Lind v Ameriki Slovenca Gregorja Zorko. — Umril je v Clevelandu, Ohio, Josip Peterlin, doma iz Velikih Poljan pri Ribnici. — Igro »Krvava noč v Ljubljani« ameriški Slovenci izdajo v posebni knjigi. — »Divjega lovca« so dne 30. aprila igrali v Puebli. — Umrila je v Superior soproga Slovenca Tušarja Marija Tušar.

Na Kranjsko se je povrnil iz Amerike ml. g. škof Trobec z nekaterimi svojimi sorodniki. Tudi ml. g. škof Stariha, ki se je vsled bolezni odpovedal škofiji, se povrne v domovino, kjer hoče preživeti zadnje dni svojega življenja.

Socialni demokratje za — kapitalista. V Studencih pri Mariboru so s strastno agitacijo delali socialni demokratje za kapitalista Kukovca, če ravno pri vsaki priliki udrihajo po kapitalistih. K nekaterim našim pristašem so prišli celo trikrat, in ko so videli, da nič ne opravijo, začeli so ga psovati. Drugemu obrtniku so žugali, da mu bodo že pokazali, če bo volil »črnega« in res si dotični ni upal k volitvi. Narodni strankarji so že cel teden hodili po noči v Studence, da so tam sklepali

pogodbe z nemškimi nacionalci in socialnimi demokrati. Dr. Kukovec se je izrazil proti enemu naših somišljenikov, da so ga volitve v Studencih stale čez 200 K. Kam in komu so jih le dali? Z denarjem in terorizmom so spravili svojega generala brez armade v deželni zbor.

V Št. Ilju pri Turjaku na Štajerskem. Dne 25. maja po 5. uri popoldne je padala tukaj kot oreh debela toča, ki je v desetih minutah vse njive in travnike pobelila. Potoki so tako narastli, da so raztrgali in razrušili moste in jezove in odnesli celo več mlinov. Škoda je velikanska.

Železnica Brežice-Novo mesto. Železniški odbor je 23. maja imel svojo sejo v Brežicah; kaže se, da se vprašanje glede železniške zveze vendar nekoliko bolje giblje. Posebno vojno ministrstvo se zelo zanima za progo Brežice-Novo mesto. Državni poslanec dr. Benkovič je minole dni v zadevi posredoval v železniškem ministrstvu.

Štajersko slovensko učiteljstvo je pri zadnjih deželnozbornskih volitvah skoro do zadnega stalo v protikmečkem taboru. To si naj zapomnijo naši poslanci! — Istotako se je obnašalo slovensko uradništvo! Če bo to doneslo liberalnemu učiteljstvu kaj uspeha, zelo dvomimo. Izgubili bodo še tisto trohico spoštovanja, katero so imeli do sedaj ponekod.

Ekskurendna šola v Malem Korenu. Na vlogo c. kr. okrajnega šolskega sveta v Litiji za dovoljenje, da se ustanovi ekskurendna šola v Malem Korenu, je bila dne 24. maja lokalna obravnava v Korenu.

Laško vseučilišče hočejo imeti na vsak način v Trstu. Laški poslanci si prizadevajo na vse kriplje, da bi se pravna laška fakulteta vgnjezdila v Trstu. Dne 19. maja so imeli laški poslanci tozadevno posvetovanje z Bienerthom, kateri jim je zagotovil, da pride to vprašanje kolikor mogoče preje na vrsto, in sicer že meseca julija. Seveda Italijani niso s tem zadovoljni, ker se do tega meseca vlada že lahko spremeni in Lahi so ob zagotovilo. Pravijo, da se bo z ustanovitvijo laške univerze trozveza še bolj utrdila. Pa znajo prav dobro mleti otrobe, ti Italijani. — Slovenci ne bomo nikdar dopustili brez slovenskega vseučilišča laško. Lahi znajo še nekaj časa čakati.

Državni poslanec Ploj, ki je tako silajno propadel pri zadnjih volitvah v štajerski deželni zbor, ne namerava še odstopiti. V židovskem časopisu naznanja, da hoče še dalje obdržati poslanstvo, akoravno je dobil nezaupnico od svojih volivcev. Možato in lepo to ni od dvornega svetnika, ki bi po vrhu še silno rad postal minister.

Sprememba kazensko-pravnega reda. Poslanski zbornici je predložil pravosodni minister zakonski načrt o nekaterih spremembah v zastarelem kazensko-pravnem redu, katere so nasvetovali različni državni poslanci. Za vlaganje prizivov se ne računa po spremembi kot zadnji dan roka nedelja ali praznik, čas, ko se nahaja vloga na pošti, se ne bo vračunal v postavno dobo. Ako je predpisano, da treba kakšno vlogo predložiti kazenske-

mu sodišču, n. pr. v treh dneh, zadostuje da je bila vloga pred pretekom tretjega dneva oddana na pošti. Ničnostne pritožbe ali prizivi se bodo lahko predlagali tekom osmih dni potem, ko sta bila pritožba ali priziv prijavijena oziroma osem dni po dostavljenju razzodbe. Odlog za nastop kazni se bo od sedaj tudi drugače dovoljeval od sodišča. Ravno tako se bo smelo pretrgati kazen, ako ne presega šest mesecev in je obsojenec potreben na ta ali oni način svoji družini. Za plačanje kazni bo smelo sodišče dovoliti odlog do treh mesecev, pa tudi v obokih se bo smelo plačevati globe. Ta vladna predloga odgovarja prav modernim potrebam časa in ni dvoma, da bi se v državnem zboru ne sprejela.

Vojaški dopusti za časa žetve. Poveljstvo tretjega voja je določilo za letos pri pešpolkih, gorskih in trdnjavskih topničarjih in trenu tritedenski dopust za časa žetve. O tem času se ne vrše nikake orožne vaje niti kako vežbanje. Pri konjenici, poljskih topničarjih in tehničnih oddelkih pa se vežbanje nadajjuje in le če razmere dopuščajo, odpuste nekaternike na tritedenski dopust. Letošnje vojaške vaje se zaključijo 11. septembra.

Nekatere občine na Gorenjskem so izdale ukaz, da morajo posestniki po velikosti svojega posestva primerno množino majnikovih hroščev nabrati in županstvu oddati. Ta ukaz je velike praktične vrednosti, ker se na ta način pokonča velikanska množina teh škodljivcev. Večji posestniki so jih morali nabrati pet do sedem mernikov, kar je gotovo že precejšnja mera.

Liberalna agitacija. Josip Breznik in Adolf Ribnikar snujeta »Zvezo slovenskih izobraževalnih društev v Ljubljani«. V načrtu pravita: Smučoča se »Zveza slovenskih izobraževalnih društev« v Ljubljani hoče organizirati s centralno knjižnico na podlagi enotnega kataloga vseh zvezi pripadajočih knjižnic izposojanje in menjavanje knjig eventualno celih knjižnic. Posredovati hoče za svoje člane pri nakupovanju knjig, časopisov, knjižničnega in drugega čitalničnega inventarja. Ustanoviti in voditi namerava arhiv gledaliških iger ter pomagati svojim članicam pri prirejanju gledaliških predstav s preskrbovanjem igralskih moči, režiserjev in gledališkega inventarja (obleke, kulis itd.). Pospeševati hoče predavateljstvo, bodisi da preskrbuje svojim članicam predavatelje, bodisi, da sama prireja shode, poučne izlete, razstave, analfabetske in druge poučne tečaje. Ustanavljati hoče nova izobraževalna društva, osobito v kulturno najbolj zapuščenih krajih. Ena glavnih nalog pa bude seveda nadziranje vseh, »Zvez« pripadajočih društev. — Za tem se skriva seve drug namen: pridobiti tal liberalni stranki. Tudi po tej poti bodo liberalci šli po strani. Svarimo vse naše somišljenike, zlasti pa mladeniče po deželi, da se ne vpišejo v nikako društvo, katero bo tu in tam skušal ustanoviti kak liberalni učitelj ali drug podrepanik liberalne bankerotne stranke.

Razmerje glasov v novem štajerskem deželnem zboru bo sedaj, ko so tudi

trgovske in obrtne zbornice volile nemško-liberalno oziroma nacionalno, naslednje: 49 nemških svobodomislicev, 18 krščanskih socialcev z dvema škofoma, 13 Slovencev (12 S. K. Z., 1 liberalec), 5 socialnih demokratov. Nemška svobodomiselnina večina znaša torej 11 glasov, za 7 manj, kot v prejšnjem deželinem zboru.

Z Vipavskega. Letos trta zopet lepo kaže in upati je mnogo dobre vinske kapljice, ako nas ne zadene kaka nesreča. Za seno bo pa zopet slaba. Silno redko je. Sedaj preti pa še suša. Bog nam daj kmalu dežja!

Občinske volitve v Pulju. V drugem slovanskem okraju tretjega volivnega razreda je bilo vpisanih 1862 volivcev, volilo jih je 796 in so bili izvoljeni sami hrvaški kandidati kot odborniki. V mestu so bili izvoljeni laški liberalci, proti katerim so rdečkarji propadli.

Sv. Višarje oskrbujejo letos št. gg. Valentin Weiss, župnik v Žitarivasi, Ivan Hojnik, župnik na Koprivni, in Peter Serajnik, provizor v St. Petru pri Grabštanju. — Službo provizoričnega kateheta na meščanski šoli v nemškem St. Vidu opravlja č. g. Tom. Klampierer. — Umrli je na Vnebohod pri sestrah elizabetinkah v Celovcu v starosti 29 let č. g. Jožef Oberaner, deficient. Pogreb se je vršil v soboto ob veliki udeležbi ljudstva, zlasti pa duhovnih sobratov. Pri hiši žalosti in na grobu so zapeli gospodje bogoslovci po eno žalostinko. N. p. v m.!

Kranjski liberalci razkrinkani. Tajili in tajili so kranjski liberalci svojo zvezo z Nemci proti Slovenski Ljudski Stranki. Imenovali so lažnike in obrekovalce vse one, ki so trdili, da med njimi in Nemci obstoja zveza, in ljubljanski župan Ivan Hribar se je osmelil celo izreči grožnjo, da odstopi od vseh časti, ako se kdo upa dokazati to zvezo. Njih glasilo »Slovenski Narod« pa je nasprotno večkrat našo goriško Slovensko Ljudsko Stranko obdolžil, da je zvezana z Lahi, ne da bi princel dokaz resnice za to. A to se je maščevalo. Pretečeni teden je namreč prišla na dan pogodba, katero je sklenila ljubljanska liberalna stranka z Nemci. To se je zgodilo v seji trgovske zbornice. Nemec Ambroschitsch je spravil na dan to pogodbo v izvirniku, katera pogodba nosi Hribarjev in Tavčarjev ter Grassellijev podpis od zastopnikov slovenskih liberalcev in treh kranjskih nemških veleposestnikov. V tej pogodbi priznavajo slovenski liberalci Nemcem pravico do zastopstva v občinskem svetu ljubljanskem, v trgovski in obrtni zbornici, zagotavljajo deželno podporo ljubljanskemu nemškemu gledališču, nemškega zastopnika v deželnem kulturnem svetu in ne vemo kaj še. Vsa slovenska javnost stoji očarana pred tem razkritjem. Kranjski, goriški in štajerski liberalci pa so tako drzni, da skušajo to pogodbo celo opravičevati. Sramota za slovenske izdajalce, ki se vežejo na škodo naroda z Nemci, ki prodajajo slovenske interese za skledo leče našim najhujšim narodnim nasprotnikom. Slovensko ljudstvo, poglej liberalce, kako izdajajo tvoje pravice in kako sramotno se s teboj igrajo! Hribar, ako imaš še kaj

politične poštenosti, odloži takoj svoj državnozborni mandat in popusti županski stolček. Toliko neresnic se še ni z lepa dokazalo v javnosti stoječemu možu, kakor županu glavnega mesta kranjske dežele in načelniku liberalne stranke. Lepa stranka, ki ima takega predsednika! Hribar je obljubil nagrado tistemu, ki mu dokaže, da je njegovo ime podpisano na nemški pogodbi. Nemci so mu pokazali njegov lastnoročni podpis, a Hribar noče plačati nagrade. — Nemški listi pišejo, da ga bodo Nemci tožili za nagrado!

Društvo sv. Marte v Ljubljani ima svoj shod na praznik svetega Telesa ob 5. popoldne. Ta dan pridejo v zavod presvetli knezoškof; zato, članice, pridite polnoštevilno in pravočasno in pripeljete lahko s seboj tudi svoje znanke. V društvu vlada popoln red in mir, društvo je potrebno in deluje izvrstno v prid mladim dekletom v mestu; zato je želeli, da bi izmed ljubljanskih služkinj pristopilo še veliko novih udov. Ta dan se bodo vpisovali tudi novi udje.

Letošnji novomašniki lavantinske škofije. Iz četrtega letnika bogoslovja bodo letos posvečeni sledeči gospodje: Kuhar Anton iz Ptuj, Rop Franc iz St. Lenarta v Slov. goricah, Kren Franc iz St. Ilje v Slov. goricah in Rampre Franc iz Stoperca. Iz tretjega letnika pa gospodje: Erhatic Martin od Sv. Lenarta pri Veliki Nedelji, Baznik Ivan iz Sv. Križa pri Kostanjevici na Kranjskem, Geratic Ivan iz St. Benedikta v Slov. goricah, Lassbacher Anton iz Negove, Škofic Marko od Sv. Martina pri Vurbergu in Žagar Ivan od Sv. Petra v Savinjski dolini. Posvečeni bodo dne 25. julija.

Banka »Slavija« — prisno slovansko podjetje! Med agitatorji za slovensko-nemško-socialno-demokratskega kandidata Kukovca smo opazili v Studencih tudi generalnega agenta — Verasa. Mož je jako dobro znan v Ptuj in Marnbergu, kjer je »deloval za kmete«. Ta mož je torej agitiral ramo ob rami z Nemci in socialnimi demokrati za Kukovca. V Ljubljani se je njegov šef, generalni agent »Slavije« za slovenske dežele, župan Hribar zvezal z Nemci in celo sklenil z njimi pismeno pogodbo, v Mariboru pa se pajdaši njegov podagent z Nemci in socialnimi demokrati — najhujšimi nasprotniki slovenske šole in Slovencev sploh. Ali mislita Hribar in Veras, da ju tako delovanje priporoča pri slovenskih kmetih? — Dobro, da imamo domačo, krasno se razvijajočo »Vzajemno zavarovalnico«, katero prav toplo priporočamo.

Krščansko-socialna politična organizacija se je ustanovila nedavno na Jesenicah. Velikega pomena je za vse gorenjsko delavstvo. Pogrešamo v tej organizaciji tržiškega delavstva. Čast in dolžnost zahteva od vas, dragi tržiški sotrpini, da pristopite tej prepotrebnii organizaciji. Na delo!

Gad te pičil na roki dne 26. majnika Marijo Molek z Vrhnike, ko je nabirala jagode.

Katoliško politično društvo za koroške Slovence je imelo v Celovcu minoli teden dobro obiskan občni zbor. Poziv na

posojilnice, naj gredo proč od celjske »Zadružne zveze«, je našel vesel odmev. Povdarjalo se je, naj bi se vse krščanske slovenske stranke tesneje združile. Voditelj koroških Slovencev dr. Brejce je pozdravljaj izborna vodstvo dr. Susteršiča, kar so zborovalci z odobravanjem sprejeli.

Ljutomer. »Okrajna posojilnica v Ljutomeru« vabi na izredni občni zbor, ki se vrši 13. junija 1909., ob 8. uri popoldne v Fran. Jožefovi šoli v Ljutomeru. Dnevni red: Izstop iz »Zadružne zveze« v Celju; pristop k »Zadružni zvezi« v Ljubljani.

Velika ljudska veselica v Ljubljani. Prihodnjo nedeljo, 6. junija, priredi slovensko glasbeno društvo »Ljubljana« v vseh prostorih »Uniona« veliko ljudsko veselico na korist od plazov razrušenega »Aljaževega doma«. Velezanimiv bo nastop društvenega mešanega zbora, ki šteje sedaj že nad 120 pevki in pevcev. Svirala bo na veselici tudi »Slovenska Filharmonija«. Začetek veselice bo ob 6. uri zvečer, vstopnina 60 vinarjev za osebo.

Častitim bralkam »Domoljuba« v daljni Ameriki! Srčno se Vam zahvaljam za prijazne dopise in rodoljubne pozdrave. Bog živi Vas, pa tudi našega vrliga »Domoljuba«, ki je nesel prijazne vesti o našem otroškem vrtcu širom sveta. Sestrski pozdrav! Ivanka Mahnič, vrtnarica v Dekanih (Istra).

Gorenjske novice.

Iz Čemšenika.

Občinske volitve za občino Trojane so bile določene za torek križevega tedna. Sešlo se je vsega skupaj četvorica volivcev. Pristojni faktorji niso pomislili na to, da gredo križev teden kmetje radi k procesiji izprosit si blagoslova na polju. Seveda so bile volitve odgodene za poznejši ugodnejši čas.

Kaj bo s prihodnjim občinskim odborom? Slišijo se tu in tam želje po nekaterih novih odbornikih, ker tako bi utegnili priti novo življenje v odbor. Je v starem odboru nekaj nekoristne, torej nepotrebne šare, neka mala kopica mož, ki nima nobenega smisla za delo, pa je tudi premalo abstinentskega duha. Taki možje ne poznajo potreb občine in so že dovolj dolgo ovirali vsak napredek. Vzgojil pa se je v šoli »Domoljuba« nov, boljši rod, ki ve potrebe našega časa. Mladim se hoče dela in tega je v naši občini dovolj. Prvo je: šola. Šolsko poslopje je v silno zanemarjenem stanju. Treba bo nove šole. Nad osemdeset otrok nakrat v tako majhnem prostoru, to je proti zdravstvenim predpisom kakoršnim koli. Ni čuda, če pri takih slabih razmerah tudi najpožrtvovalnejšemu učitelju upade pogum. Ali mislite, da boste dobili učitelja, če ta gospod učitelj odide? Kdo bo šel v tako podrtijo! Nad stoptdeset otrok je za enorazrednico tudi očividno preveč. Mladi odborniki, ki vedo, da se nobeden groš tako dobro ne obrestuje kakor če ga naložiš za šolo in

za izobrazbo, se ne bodo protivili stavbi nove šole, še pospeševali bodo to nakano. Tudi bi bilo nespametno dalje ustavljati se, ker mogoče pride danes ali jutri od višje oblasti ukaz: nova šola!

Drugo je: pota. Malokje so pota tako zanemarjena. Izda se vsako leto nekako sto kron za občinsko cesto Čemšenik-St. Gotard in vendar, kje se kaj popravi? Letos bo birma v Čemšeniku. Presvitli knezoškof se bodo na vozu dovolj natresli po tistem znamenitem kamenju. Zakaj? Zavoljo malomarnosti nekaj občinskih odbornikov. Za zdaj smo teh misli, da bomo pri prihodnjih občinskih volitvah v odbor volili može, ki bodo za občino kaj delali.

Iz raznih krajev Gorenjske.

g Našlo se je nekaj denarja od Otoč do Brezij. Hrani se v samostanu na Brezjah.

g Iz Rodin pri Breznici. Do 23. maja 33 rojev izmed 30 plemenjakov, katerih še 9 ni rojilo, je dobil Matija Jalen na Rodinah: 21 prvcev in 12 drugcev.

g Virmaše. 24. maja pokopali so v najlepši dobi mirnega mladeniča Josipa Koširja, po domače Stenovčevega. Bil je izborni, nadarjen izdelovatelj harmonik, popravljal je tudi razna glasbena orodja. Sicer priprost kmetski sin brez študij je dosegel s svojim talentom precejšnjo slavo. Celo iz daljne Amerike je dobival naročila radi svojih izborni izdelanih harmonik. Koliko talentov hrani v sebi tudi kmetsko ljudstvo, ki pa radi svojih neugodnih razmer ne morejo doseči vzorov, po katerih jim hrepeni srce. Ti pa, Josip! Do semkaj bila ti je odmerjena pot življenja, zastal ti je korak, onemel glas tvojih umotvorov. Ostavil si ta svet v najlepši dobi, v najlepšem času, sredi pestrih cvetk majnika. Ne tožimo pa, ko polagajo tvoje truplo sredi grobnih vrst, ne plakajmo, ko čujemo svečenikov žalni miserere. Ti sam se nisi strašil ostaviti cvetoči svet! Blagor ti! dosegel si že med nebeščani večni majnik, dosegel najslajše slednje nade svoje. Ondi našel si mir, kojega bi na svetu zaman iskal. Zatorej mirno snivaj v Bogu, da se združimo vsi pod jednim praporom nezmagljivega Vojskovodje. Pokoj duši tvoji!

Radomlje. Živinorejska zadruga je pričela redno delovati; ima 70 članov, kateri se vedno množijo. Zadruga je kupila na Pincgavskem dva krasna bika čiste pincgavske pasme s podporo deželnega odbora. Ima pa zadruga tudi še nekaj lepih zasebnih bikov, tako da je v tem oziru popolnoma preskrbljeno. Zadržna bika imata odbornika Fran Škerjanec v Radomljah ter I. Erzar v Srednji vasi. Zadržna bode preskrbela planinskopašo; pogajanja se že vrše. Zeleti je, da se živinorejci bolj zanimajo za pristop k zadrugi, ker le potem zadruga, ako ima zadostno število članov, se more vse to doseči, da se povzdigne naša zanemarjena živinoreja, ker potem si moremo tudi upati doseči podpore od pristojnih oblasti.

g Bela. Od Savnic pri štajerski meji so se naselile divje koze ali gamsi in sicer po planinah in skalnatih robovih v Tuhinjski dolini. Prav dobro pašo je nudilo letos

bučelam spomladno cvetje, ker je vse sadno drevje lepo cvetelo. Ako ne bo nezgode pri vremenu, je pričakovati jeseni mnogo sadja. Da pa sadovno drevje dobro obrodi, treba je bučelic, katere s prenašanjem cvetnega prahu pomnožijo sadni pridelek. Zatorej je koristno, da tudi pri čebelarstvu napredujemo! Za pouk je posebno koristna knjiga: »Umni čebelar«, katero je v dveh zvezkih izdala družba sv. Mohorja. Bučelice so pa koristne tudi zato, ker nam nudijo veliko proste zabave, v delavnosti nam so pa za zgled.

g Mlekarska zadruga v Naklem je imela leta 1908. 91 zadrugnikov v 131 deleži; denarnega prometa pa 42.232 K 20 v. Rezervni zaklad znaša 2.044 K 26 v.

g Predoslje pri Kranju. Tukajšnje izobraževalno društvo priredi v nedeljo, 6. junija popoldan predstavo s sledečim sporedom: tamburanje, petje in šaloigra: »Pravica se je izkazala«. K obilni udeležbi vabi odbor.

g Iz Škofje Loke. Ponesrečil se je sin Blaža Tojkar pri Sv. Ožbaftu, ko je šel z vozom v gozd. Voz mu je ušel črez grič proti polhograški dolini po silni strmimi. Voz je priletel s tako silo v neko deblo, da se je na drobne kosce razletel. Mladenič pa je na tleh nezavesten obležal. Nič hujšega se mu ni pripetilo, nego da mu je v nogi počila kost in se je nekotiko opraskal. Pred nekaj meseci se je zapisal v Marijino družbo in Marija ga je zdaj obvarovala gotove smrti.

Dolenjske novice.

Belokranjske novice.

d Iz Metlike. Na neki belokranjski fari je oddati službo organista in cerkovnika z dobrimi dohodki. Organist samec, ki želi to službo dobiti, naj se oglasi pri g. Alojziju Mihelčič-u, organistu v Metliki.

d Z Vrha pri Vinici se javlja: 24. t. m. je bil velik živinski semenj v Vinici. Radi škrlatice, katera bolezen že dalj časa vlada v nekaterih vaseh župnije Vinice, je vlada prepovedala isti semenj držati. Pa občina v Vinici se je pritožila na deželno vlado in pritožba je obveljala. Le prebivalcem iz Nove lipe in Sečjega sela je bil izhod iz njihovih vasi prepovedan. V nedeljo ob 5. uri zjutraj so orožniki nastavili v istih vaseh straže. Samo neki čevljar je malo poprej pobegnil s svojimi čevlji na Hrvaško. — Tudi tu na Vrhu gospodarji škrlatica. Umrlo je pet otrok. Ker je tudi en učiteljov otrok zbolel za isto boleznijo, je šola za štiri tedne zaprta. V Vinici ni že črez dva meseca šolskega poduka. — Vreme je gorko. Trava in drugi sadež prav lepo kaže. Treba bi kmalu dežja, ki naj bi nam ga skoro dalo nebo!

d Podzemelj. S. L. S. ne živi le od politike, ampak od vsake besede, ki pride od njenih vzorov. Zato g. dr. Krek v nedeljo, 23. maja, ko je imel shod pri Treh farah pri Metliki, ni pozabil mladeniške telovadske organizacije. Zbralo se je v Križevski vasi, kjer imajo »Orli« svojo telovadnico, opremljeno s skoraj vsem

telovadnim orodjem, gotovo blizu sto mladeničev (kak liberalci bo dejal, da 10 do 20!). Ko pride g. dr. Krek, smo ga navdušeno pozdravili kot očeta mladeniške organizacije; metliški tamburaši so jefti udarjati vesele komade. Metliški telovadci so nato telovadili na orodju. V skoku so ti telovadci gotovo spredaj vsem drugim »Orlom«, kar je izjavil sam g. dr. Krek. Imenitno je, da so nekateri mladeniči prekosili celo svojega načelnika. Nazadnje so se izvajale proste vaje, katerih se je udeležilo tudi deset do dvanajst mladeničev iz Podzemlja. Da je g. dr. Krek navdušil mladino s krasnim govorom, mi ni treba praviti. Tako je bilo vse veselo in zadovoljno. Podzemeljski fantje so zatrjevali, da bodo še šli v Križevsko vas. Kolik razloček med temi fanti in onimi, ki med sv. mašo ležijo po tleh okrog cerkve, popoldne in ponoči pa po »birtijah« zapravljajo denar, dušo in telo! Župan v Gribljah, g. Miko Željko, se je zaradi bolehnosti in zlobnih jezikov v občini odpovedal županstvu, kar vsi pametni može močno obžalujejo. A liberalci, »kunštini« kakor so, so »zgruntali«, da g. Željko ni niti avstrijski državljani, ampak — ameriški (!). Da bi jih strela, kako so iznajdljivi! G. Željko je pač bil dvakrat v Ameriki (liberalcem ni treba hoditi tje, ker živijo doma dobro od ljudskih žuljev). Res Amerikanci večkrat vzamejo ameriški »papir«, da jim ni treba iti k vojakom, če pridejo zopet domov. A g. Željko je v mladih letih pošteno doslužil avstrijskega cesarja s puško na rami. Čemu bi mu bil torej »papir«? Sploh pa, liberalci, le lažite, čim bolj boste lagali, tem prej boste generali brez vojske tudi v Belokranjini. — Neki egiptovski Faraon je imel sanje, da je sedem suhih krav požrl sedem debelih in sedem snetljivih klasov sedem lepih. A to so bile sanje, čeprav so veliko pomenile. Resnica pa je, kar pravi pregovor, da en krivičen vinar deset pravičnih sne. To se na liberalcih večkrat uresniči. Največja resnica je pa, da je hotelo troje liberalnih listov požreti enega katoliškega. A stvar se je zdaj zasukala tako, da bo en liberalni list požrl tri lastne, liberalne, namreč »Gorenjca«, »Notranjca« in — »Belokranjca«. Tako se liberalni svet suče in vrti, kakor vse na svetu.

Iz raznih krajev Dolenjske.

d Vače pri Litiji. Po kratki in mučni bolezni, prevedena s sv. zakramenti, je umrla gospa Frančiška Cirar, posestnica v Cirkušah pri Vačah. Bila je skrbna mati svojim otrokom, ki zdaj ob njenem grobu žalujejo. Znana je bila daleč okoli njena dobrotljivost in usmiljenost do revežev. Mnogim otrokom je bila krstna in birmanška botra. Da je bila res povsod prijubljena in spoštovana, pričal je njen pogreb ob mnogobrojni udeležbi. Naj v miru počiva!

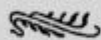
d Iz Ambrusa. Dne 23. maja je umrl po dolgi in mučni bolezni, udan v božjo voljo, tukajšnji posestnik in gostilničar g. Janez Glivar, Ranjki je bil leta 1866. v vojski na Laškem. Vse svoje življenje je bil odločen katoličan ter zvest pristaš S. L. S. Gostilničarjem bi ga postavili v

zglede. On ni trpel v svoji gostilni pijančevanja in ponočevanja. Vsak je bil pošteno postrežen, pa le do prave meje. Postno postavo je vestno držal. Blagi mož, počivaj v miru!

d Iz Loškega potoka. Predavanje je prejšnjo nedeljo priredilo društvo »Tabor«. Predavatelj je nam končal srbsko-avstrijski spor, o kojem začetku in razvoju smo prej že slišali. Opisal nam je nakane sovražnikov naše Avstrije, zlasti kramarskih Angležev, in pokazal lepo zmago naše države v tem sporu. Nato je pa kratko označil stanje bosenskega kmeta in kako se mu namerja zboljšati, oziroma po načrtih pohlepni Madžarov poslabšati. Snov sodobnih dogodkov naše Judji še najbolj zanima. — Kaj lične društvene znake si je omislilo društvo »Tabor« in »Dekliška zveza«.

d V Javorju pod Ljubljano smo pričeli sv. misijon dne 30. maja zjutraj, a sklep bo kvaterno nedeljo popoldne ob 3. uri z blagoslovljenjem misijonskega križa in ob lepem vremenu s procesijo. Voditelj sv. misijona so preč. gospod P. Jakob Verhovec, jezuit iz Ljubljane. Pri krasnih, v srce segajočih pridigah je cerkev večinoma polna pobožnega ljudstva, ker tudi iz sosednjih župnij radi prihite v Javor, odkar obhajamo službo božjo v novi lepi župni cerkvi na prijaznem hriščku.

d S Krke. Nesreča se je zgodila pri zgradbi nove ceste na Muljavo. Dne 21. maja se je podsula zemlja iz stare ceste na delavca Antona Čebularja in mu zdrobila levo nogo. Pričujoči delavci so hitro prihiteli in ga odkopali, pa bilo je že prepozno, bila mu je noga zdrobljena. Delavci so ga hitro odnesli na Muljavo v hišo posestnika Habijana ter poslali po zdravnika v Št. Vid. Dne 23. maja, v nedeljo popoldne, je prihitelo osem njegovih sosedov in prijateljev in so ga prenesli s posteljo vred na njegov dom v Znojile. Bog mu daj kmalu zdravje!

Notranjske novice.

Vipavske novice.

n Z Vipavskega. Letos trta zopet lepo kaže in upati je mnogo dobre vinske kapljice, ako nas ne zadene kaka nesreča. Za seno bo pa zopet siaba. Silno redko je. Sedaj preti pa še suša. Bog nam daj kmalu uležja!

n Iz Podrage. Pri nas je dobilo podporo krmil le malo posestnikov, in to radi tega, ker se jih je le malo oglasilo. Vsi so bili podpore več ali manj potrebni, izvzemši pravoslavnega Jovana Semenič. Ta mož, ki tako rad očita drugim lakomnost in jih pita z raznimi priimki, se je zglasil za dobavo krmil po znižani ceni, in dobil jih je tudi največ, dasi je za več stotakov krme v košnji prodal in mnogo nepokošenega pustil. Nekateri se čudijo, zakaj župan ni politični oblasti prijavil, kako je s prosilcem Jovanom. Mi se pa temu nič ne čudimo, saj je javna tajnost, da je Jovan županov tajni svetnik. Roka pa roko umije. Če je pa tako ravnanje

umestno, o tem naj župan sam premišljuje. Imamo še marsikaj na srcu, pa za danes naj bo dovolj. Rečemo le, Podražani, kadar vam bo Jovan zopet pridigal o lakomnosti in nenasitnosti katoliških duhovnikov, spomnite ga na državno podporo in zakličite mu glasno: »Jovan, prini se za nos!«

Idrijske novice.

i Rekurzi zoper zadnje občinske volitve v Idriji so bili rešeni. Zdaj so v vseh treh razredih vsi odborniki izvoljeni. Dobimo torej kmalu župana. Kdo bo ta, to bomo sporočili.

i Ljudska hranilnica v Idriji je imela svoj občni zbor. Kot Rajfajzovka ne gleda na to, da ima kar največ dobička, ampak kako revežem v sili pomagati. Zato se poslovanje vrši večidel brezplačno. Obrestna mera se ni zvišala, ko so jo zvišali drugi denarni zavodi, ko je denarna vrednost poskočila. Tako je n. pr. nekaj časa Zveza dajala posojila po pet odstotkov, a naša hranilnica je zahtevala za svojih dolžnikov le 4¼ odstotkov. Čisti dobiček leta 1908 je znašal 995 K 7 h; rezervni zaklad je dosegel vsoto 5645 K 9 h. Vseh prejemkov je bilo 222.654 K 2 h in vseh izdatkov je bilo 218.074 K 27 h. Skupni denarni promet preteklega leta znaša tedaj 440.728 K 29 h.

i Lepo število telovadcev in drugih udov naše »Katoliške družbe« je poletelo dne 23. maja v Žire k blagoslovljenju zastave ondodnega »Orla«. Žirovci so vsem pripravili lep sprejem. Prevzela nas je navdušenost in delavnost žirovskih mladencev telovadcev, ki se tako hitro razvijajo in dasi obstoji njihov odsek komaj pol leta, si snujejo že lastno telovadnico. Tako naj bi se povsod delalo.

Iz raznih krajev Notranjske.

n Rimska postojanka na Pivki. Kdaj in po komu je bilo obijudeno z obzidjem obdano taborišče na vrhu hriba »Gradišče« poleg železnične postaje v Št. Petru, se ni do sedaj vedelo nič gotovega. Zadnje dni sem najdeni novci pa svedočijo da se je vršilo to v tretjem stoletju. Na enem telu novcev se namreč nahaja dobro vidna podoba z nadpisom »Aleksander«, na drugem pa »Aurelianus«; na dveh so nadpisi deloma pokvarjeni, podobe pa razločno vidne; eden je za neveščaka popolno nerazločen; vsi pa kažejo, da so iz dobe raznih rimskih cesarjev. Če se vzame, da je vladal Aleksander Sever 222. do 235. leta, Aurelianus pa 270. do 275. leta po Kristusu, se sine soditi, da so bili v tretjem stoletju Rimljani tukaj; mogoče še popred, kajti lansko leto je pri Radohovi vasi na neki njivi najden srebrni denar z razločno podobo in nadpisom »Augustus divje« (Avgust božanstveni), ki je vladal rimsko cesarstvo 30 let pred in 14 let po Kristusu. V omenjenem taborišču se je na krčinah našlo tudi več drugih predmetov, kakor: kos bronastega prstana, zrna od korale, biser od prstana z vrezano podobo, neki posebni kinč iz bakra, bakreni gumbi, razni železni žebliji in drugo. Umestno bi bilo, preiskati vidne kraje tedanjih bivališč, kajti misli se, da

se dobi v dnu marsikaj zanimivega od iste dobe, tudi grobišče bi se našlo. Kogar bi ta stvar zanimala, se lahko oglašil pri lastnikih zemljišča v Hrastji ali za posredovanje pri Val. Krašovec v Radohovi vasi, ki tudi hrani vse zgoraj imenovane najdene reči.

n Vrtnika. Tukaj je videti več tovarn, kjer dela več marljivih delavcev, kateri so pa žalibog skrajno slabo plačani. Posebno slabo so pa plačani delavci v velikih opekarnah, kjer zasluži odraščeni delavec za enajsturno delo 1 K 90 h, nedorasli pa od 1 K 20 h naprej, za težko, trudapolno delo, le kateri imajo akordno delo, si priborijo nekoliko več, kar je pa še malo v primeri z veliko draginjo. Kako težko je za družinskega očeta, ki ima tri do šest nedoraslih otrok, kako težko mu mora biti pri srcu, ko sliši otroke prositi kruha. Revež se poti od jutra do mraka, pa še ne zadošča zaslužek vsakdanjim potrebam. V velikih opekarnah so uposlene tudi delavke, večinoma nedorasle deklice, z dnevno plačo 1 K 20 h do 1 K 60 h za težko, trudapolno delo, katero utruje še tako utrjenega moškega. Nesmiselno je tudi, da nedorasli dečki opravljajo skrajno težka dela ter zaradi tega ostanejo v rasti močno nazaj. Kar ne uniči alkohol, uničijo tovarne. Posebno občuti država sama, katera potrebuje čedalje več vojakov, a kje jih bo dobila, ko je že vsak izrabljen. Pri neki tukajšnji opekarni je bilo sedem fantov pozvanih na nabor, pa je bil en sam potrjen. Ako bi se našim kapitalistom zljubilo nekoliko več plačati, bi veliko delavskih moči ostalo doma. Tukaj je neki svobodomiseln liberalen mogočnjak odpustil dva delavca iz službe, ker sta bila pri telovadnem odseku.

n Z Blok. Pretečeni teden si je ogledala komisija prostor za novo šolo. Kdor pozna našo šolo od znotraj in ima količkaj ljubezni do naše mladine in sočutja do njenih učiteljev, mora to pozdraviti z veseljem. Štiristo otrok se gnete v dveh učilnicah. Otroci morajo sedeti postrani, vsi pa sploh ne morejo biti v klopih. Sedaj se nam obeta moderna zgradba, ki mora biti izgotovljena že v enem letu. Če bo le res! Želeti bi bilo! Zanimivo pa bi bilo tudi izvedeti, kdo je kriv, da se je tako dolgo čakalo. Kajti prostor in načrti so se že pred nekaj leti napravili. — Binkoštni ponedeljek smo imeli shod, kjer sta nam gg. poslanca dr. Žitnik in Drobnič poročala o državnem in deželnem zboru. Z ogorčenjem smo poslušali, kakšne lumparije so si nekateri liberalni župani dovoljevali, ko se je šlo za podporo. Najbolj pa nas je zanimalo, kar nam je povedal g. dr. Žitnik o zavarovanju. Kakor drugod, se je videlo tudi pri nas, da so mnogi prikimali, ko se jim je stvar poljudno razložila in so jo razumeli. Iz vsega govora državnega poslanca se je vsak lahko prepričal, kako neumorno delavna je za kmeta S. L. S. in kako liberelec povsod gleda edinole na svoj lasten žep in ne na blagor ljudstva. Zato so tudi z živalnimi živijo-klici na koncu govora izrekli zaupanje stranki pred vsem njenemu načelniku dr. Šusteršiču. Ali ji v resnici tudi dejansko zaupate,

bote pa pokazali ta teden pri občinskih volitvah.

n Iz reške doline. Rekviem po umrlem notranjskem, oderuškem liberalizmu se je nedavno vršil v Ilirski Bistrici. Oznanil ga je »pobožni pater« Švigelj iz Ljubljane; v večjo svečanost so igrali svojo vlogo tudi »Trilarji«. — In velika žalost je legla na obraze naših »naprednih sirot« po umrlem očetu. Taka žalost jih je prešinila, da jih je prišlo le kakih 40 »narodnih mož« k tej svečanosti. — Kakor posnemamo iz »Slovenskega Naroda«, je bil pa le St. Peter »častno« zastopan, ki je pa štiri ure oddaljen od Bistrice! Torej v celem bistriškem sodnem okraju se ni moglo dobiti toliko liberalcev, da bi se mogel vršiti liberalen shod, ampak so morali priti na pomoč iz drugih okrajev. In to v kraju, kjer so liberalci še pred malo leti imeli velike večine! — S frazami, ki sta jih na tem shodu premlevala dr. Švigelj in dr. Triller, se ne bomo tu več pečali, ampak nekoliko odgovora na dopis »Slovenskega Naroda« naj sledi. — Shodu je predsedoval bistriški »žepan« Vencinov

Albert, ki ga »Slovenski Narod« imenuje »Domladiš« in ga povzdiguje kot »narodnjaka«. Čujmo o narodnjaštvu bistriškega župana! On se podpisuje Domladiš, ker končnica »š« je preveč slovenska. Tudi so ga komaj septemberski dogodki napotili, da je odstranil napis »Bierdebot«; ima pa še vedno v zalogi pivo neke nemškonacionalne tvrdke! Taki so »narodnjaki« »Slovenskega Naroda«! G. župan je pa še več narodnjaka. Ko se je ženil, so mu fantje napravili podoknico, a on se je zahvaljeval za prijazni »Ständchen«. Tudi po narodnjaško. — Vencinov Albert, ki se s svojo izobrazbo silno ponaša in so vsi »klerikalci« največji nazadnjaki, je tudi temu klavernemu shodu predsedoval. In tu se je pokazala velika »izobrazba« bistriškega župana. On ni otvoril shoda, ampak otvoril »sejo«, da so ga morali drugi opozarjati, da je to vendar shod, ne pa seja! Menda se je pa hotel pobahati, da otvori tudi včasih občinsko sejo. Tudi koncem govorov je pokazal svojo veliko izobrazbo. Dr. Triller ga je moral spomniti, naj vendar vpraša navzoče, če želi

kdo besedo, in dični predsednik se vendar oglasi: »ako če kdo kako besedo«, torej ne dovoljenja govora, ampak »besedo«, če hoče kdo vdobiti! Potem je pa zopet zaključil »sejo« v smeh navzočih. — No, bistriški župan naj le malo še počaka, bo videl, da mu bodo razne seje, ki jih bo sklepal, še neprijetne! Skrbeli bomo, da jih bo še pretresal deželni odbor, da bistriška občina ne bo kupovala pod naslovi »za živinski sejem« raznih prostorov, kjer je še za človeka nevarno, da se po rebri ne zavalj navzdol! — »Narod« piše dalje, »da za prvi uspeh je to dovolj«. Ali je to prvi uspeh, če ste še nedavno imeli to večino, sedaj vas pa niti za en shod ni! ? Ampak vam morajo hoditi iz Št. Petra na pomoč! — V uvodniku je »Slovenski Narod« pisal ta teden, da bo sedanje delo naprednih krogov vzdignilo »vihar«. Glede Notranjske mu povemo, da smo Notranjci rojeni v burji in viharjih in nas taka »sapica«, ki pripiha iz Ljubljane, ne more podreti, pač pa je »notranjska burja« podrla in odnesla liberalizem!

G O R I Š K A.

Delo na zadružnem polju. Goriško zadružništvo se zadnja leta lepo razvija. Naj navedemo tu nekaj podatkov, ki jih je podal g. Premrou na občnem zboru Goriške zveze dne 27. maja. Koncem leta 1908 je imela »G. Z.« 39 rajfajzovk, 3 Schultze-Delischevke in 16 gospodarskih zadrug. Leta 1909 je bilo ustanovljenih še troje zadrug. Najbolj organiziran je goriški sodni okraj s 30 zadrugami. Tem slede po številu zadrug ajdovski (7 zadrug); kobarški (6); komenski (5) in drugi. Ustanovil se je v okviru »Zveze« vinarski odsek, ki je bil letos pri razstavi vin na Dunaju vsled svojega sodelovanja pri tej razstavi odlikovan s častno diplomom. Predavanj je imela »Zveza« 83, večinoma pri ustanovitvah zadrug in vpeljevanju poslovanja novih zadrug. Zadrugni sestanki so bili v Gorici in Dornbergu. Poleg tega je vodja Premrou predaval v zimskem času v bogoslovnici. Leta 1908 je znašal skupni promet 3.984.231 K 86 vin.; leta 1907 pa le 1.774.644 K 74 vin.; v letošnjem letu pa že znaša promet več kot poldrugi milijon kron. Denarna sporavnava zadrug je znašala za l. 1908 1.432.077 K 24 vin. Imele so posojilnice koncem l. 1908 pri »Zvezi« naloženega denarja 593.322 K 91 vin.; izposojenega pa 326.492 K 82 vin. — Blagovni promet je znašal l. 1908 209.563 K 3 vin. Leta 1907 pa je znašal 98.406 K 93 vin. Oddalo se je 51 vagonov blaga, predvsem umetnih gnojil, živil, krmil in potrebnih za vinogradništvo. Načelstvo in nadzorstvo je poslovalo točno. Delo v pisarni je naraslo v ogromni meri. Leta 1907 je bilo odposlanih okroglo 800, l. 1908 nad 4200, v tem letu pa že okrog 2300 dopisov, kar znači, da je pisarniško delo ogromno naraslo. Posebno živahno je bilo delovanje »Zveze« v zadružno strokovnih zadevah. Nato so se vršile volitve nadzorstva. Izvoljeni so: prejšnji nadzor-

niki gg.: Ivan Rojec, župnik v Mirnu, Josip Strancar, župnik v Rihembergu, dr. Anton Breclj, zdravnik; namestu odstopivših gg. svetnika Pirjevca in svetnika Šantela sta izvoljena gg. dr. J. Učič, profesor bogoslovja in Leopold Pavlin, nadučitelj v Sovodnjah. K sklepu so prišle v razgovor razne zadeve giede blagovnega prometa. Ti razgovori so se nadaljevali še popoldne. To bi bila sličica o zadružnem delu, ki ga vrši naša stranka po Goriškem. Pravzaprav bi tu morali delati vsi skupno. Toda liberalci mrze pravo zadružno gibanje. Sicer so ustanovili zadnji čas par posojilnic. To pa le za to, da pokažejo saj nekaj dela. Po svojih načelih so liberalci nasprotni zadružništvu, ker zadružništvo osvoboda kmeta iz oderuških rok. Stebri liberalne stranke pa so poleg lahkomišljenih pijančkov in nekaterih zapeljancev, večinoma oderuhi. Naša preteklost nas uči, da je bilo ponekod treba hudih bojev, predno so požrtvovalni delavci na zadružnem polju uničili oderuštvo in s tem liberalstvo. Dela je pa še mnogo v tem oziru. Naša zadružna organizacija potrebuje še mnogo delavcev, požrtvovalnih in nesebičnih. Za to pa je treba imeti pred vsem ljubezni do ljudstva. Sebičneži in godrnjači pa ne spadajo v vrste zadružnih delavcev.

Anhovo. Dragi »Domoljub«, pred mesecem sem ti sporočil, kako si išče tukaj »antikrist« s pijačo in Tomaževo žlindro privržencev. — Danes pa ti sporočam, da imamo tukaj dva učitelja. Križev teden smo imeli običajne procesije. Udeležili so se jih vsi šolski otroci. Učitelja pa sta vse dni doma ostala. — Ne — eden je bil ob 6. uri zjutraj v ponedeljek v krčmi. — Šolski otroci, ki so hodili mimo v cerkev k procesiji, so imeli baje zopet enkrat lep vzgled. — Bodi omenjeno, da je ta učitelj

vzor učitelja pri c. kr. okr. šolskem svetu v Gorici. — Pred mesecem so bile tukaj občinske volitve. Volivci so od 18 starašij izvolili le dva stara. Druge so pomedli med staro liberalno šaro. Vsaj je bil pa tudi čas. Tako zanemarjena občina se komaj kje dobi. Starim seve to ni všeč. Vložili so utok. Radi bi še nadalje vzdrževali neznosne razmere. Pri tem jih podpira, kakor se govori, znani vzgojitelj-učitelj. Opozoril jih je na nepravilno sestavljeni imenik volivcev, katerega je sam kot bivši občinski tajnik sestavil. G. učitelj je baje lastnoročno spisal utok, starš nezadovoljneži so ga pa podpisali. — Pri volitvah, ki so trajale dva dni, je bil navzoč c. kr. okr. komisar, gotovo iz namena, da se prepričijo utoki. — No, sedaj pa nastopi g. učitelj z utokom proti g. c. kr. komisarju, oziroma c. kr. vladi. To so lepe razmere. Res, c. kr. okr. glavarstvo v Gorici je zelo potrpežljivo.

IZ AVČ. V »Zamorcu« št. 21 piše neko »nedoraslo« dopisunče o nekem kosmatincu, da so ga odborniki pod navzočnostjo predsednika in učitelja petja učili ter da bo pri prihodnji veselici najbrže tudi on nastopil. Na to mu pa odgovorimo: Ko bi tudi nastopil, je gotovo bolj sposoben kot dopisnik. Kaj je pa onega kosmatinca ven privabilo, o tem pa nič ne piše. Ker pa moža zelo rad spomin zapašča, mu pa mi stvar nekoliko pojasnimo. Privandral je namreč »konkurenčni« pevski zbor, pod vodstvom treh liberalnih mož iz bivše privatne krčme (a šele, ko se je naplesal) ter se ustavil pri pošti. Tukaj se postavijo v kolo ter zapojejo z nečloveškimi glasovi, spremljani s kravjim mukanjem bivšemu pevovodju nekaj podoknic v slovo in zahvalo za trud, ki ga je imel z njimi, namreč z možmi, posebno pa z »nedoraslimi«. Kako ginljivo in izbrano je bilo petje, ni mogoče opisati. Saj se že iz tega lahko

razvidi, ker je njih petje onega kosmatinca tako ganilo, da ni mogel obstati več v svojem ležišču, podal se je na prosto, da bi pozdravil zbor z bratskim, petju enakim pozdravom »i, a!!«. Odlikovali so se pri vsem divjem rjovenju možje, ki imajo doma še majhne otroke. Pač sramočno! Najbolj pa se je odlikoval oni, ki je ob občinskih volitvah mislil zasesti županski stolec, a stol je bil zanj previsok, in on za njega premajhen. Oh, srečna občina, ki bi imela takšnega moža na krmilu! Koliko poštenega in resničnega je na tem liberalnem dopisu, boš dragi čitatelj v kratkem izvedel.

Smrtna kosa. V Solkanu je umrla gospodična Pavla Mozetič, hčerka gosp. župana. — V Smasti pri Kobaridu je umrla članica »Marijine družbe« Alojzija Koren. N. v m. p.!

Goriška reaka je dobila novega ravnatelja ki je Viktor Slop. pl. Kadenberg. Doslej je bil profesor na celovški realki.

»Divji lovec« v Gorici. Dne 13. t. m. prirede goriški dijaki predstavo lepe Finžgarjeve igre »Divji lovec«. Naj bi se te igre udeležil vsakdo, ki le more.

V Kojskem imajo 13. t. m. sv. misijon. Potreba je velika. Liberalci pa zabavljajo proti misijonu. Zabavljajo zoper sv. misijon, zoper duhovnike, cerkev itd., pa še pravi, da niso proti veri.

Pri vinski razstavi na Dunaju je bilo razstavljenega tudi mnogo goriškega vina. Naša vina so bila odlikovana. To je velika reklama za naš vinski pridelek. »Goriška zvezca«, ki je spravila naša vina na to razstavo, bo v bodoče pri prihodnjih razstavah skrbela za to, da bo naše vino še bolje zastopano.

Izobrazbi.

O KMEČKIH UPORIH.

(Konec.)

Brizinški škofje niso stanovali stalno v Škofji Loki, ampak so imeli tu svoje namestnike, imenovane včasih oskrbnike, včasih glavarje, kateri so v njih imenu oskrbovali to obširno posestvo. Ti oskrbniki so imeli dvojno nalogo. Prvič so bili upravitelji posestva ter so skrbeli, da so podložni plačevali razne davščine ter izvrševali mnogovrstne služnosti; o dohodkih in stroških so morali seveda podati vsako leto škofu natančen račun ter mu poročati o vsem, kar se je tikalo gospodarstva. Drugič pa je izvrševal oskrbnik v škofovem imenu tudi sodniško oblast. Kot sodnik ni razsojal samo manjših preprirov, ampak je imel tudi pravico obsoditi k smrti.

Poglejmo sedaj na razmere loških podložnikov v tedanjih dneh! Pokorn pravi na str. 436: »Posestniki v pravem pomenu so bili le loški meščanje. Vsi drugi so bili le najemniki, kateri so morali na razne načine, ali v pridelkih ali v denarjih, ali pa oboje skupaj plačevati svojima gospodarstvom: škofu in vojvodi. Prvemu so dajali žito in denar, nekaj o sv. Juriju, ne-

kaj o sv. Mihelu, pa tudi male živali, temu pa na vsaka tri leta prašiča . . . Pri novih kmetijah pa so dajali nekaj »šiling«. Namestu lanu so odštevali kaj drugega. Od živinoreje so pobirali sir določene velikosti, od prašičoreje v gospodarstvu gozdih pa pleče ali pa oves ali nekaj v denarjih in še to le včasih. Od vinoreje, kar je posebno čudno, dajali so janca.«

Iz tega se torej vidi, v čem je obstajala »desetina« ali davek, ki so ga plačevali loški okoličani. Poleg teh stalno določenih davkov so morali vedno še prerediti oskrbnika, kadar je prišel pobirat davščine. »Tudi kadar je prišel škof v Loko, skrbeli so mu podložniki za hrano in sicer v določenem redu in na razne načine. Ti so prinesli mesa, oni rib, drugi kapunov, tretji so skrbeli za vodo itd.« (Pokorn istotam.)

V čem pa je obstajala tlaka? V tem, da so kmetje obdelovali škofovo posestvo, kolikor ga ni bilo danega v najem, in da so zidali in popravljali škofova poslopja. Pri tlaki so bili prizadeti samo oni, ki so stanovali bližje škofovim posestvom; holi oddaljeni so bili tlake prosti, kakor sklepam iz spisa g. Pokorna. Poglejmo, kako so bila posamezna dela razdeljena med loške okoličane! »Travnike škofove po Žabnici in okolici so kosili Bitenjci, okrog Godešča pa ondotni prebivalci. Podložniki iz Trnja, Veštra, Moškrična, Crngroba in Vincarjev so obdelovali škofove vrtove, gradili, repo spravljali, seno obračali in sušili, gojili vinograde v Stražišču, kakor tudi na Kamnitniku. Poleg tega so morali tudi sneg s strehá spravljati, drva pripravljati, snažiti dvor spodnje trdnjave, žito meriti, tudi na apno paziti in še mnogo drugih opravil opravljati, skratka: imeli so izmed vseh največ dolžnosti.

Brojci in Godeščani so hodili tudi po vino na Dolenjsko in na Laško za škofovo potrebo. Neki kinet iz Stare Loke, »vazarius« imenovan, imel je dolžnost, da je skrbel za sode.

Kadar so popravljali ali zidali pri škofovih poslopih, skrbeli so podložniki iz sedanje reteške in deloma sorske župnije za vodo, apno, pesek ter sekali v gozdu les, obtesavali so pa les, deske in kamenje vozili in še marsikaj drugega opravljali prebivalci iz Sopotnice, Gabrške gore in potem sploh, kar jih je bilo koroškega županstva po hribih na desnem bregu Sovre. (Pod koroško županstvo so spadali hribi na desnem bregu Sovre od Loke proti Poljanam, kjer so bili naselili Korošce. Op. pis.)

Pevenčanje (prebivavci vasi Pevno. Op. pis.) so bili škofovi lovci; skrbeli so za to, da ni kdo brez pravice lovil divjačine in rib. Zato so pa le nekaj malega v denarjih dajali od svojih posestev.« (Pokorn, str. 437.)

All dajejo alkoholne pijače kaj moči?

(Konec.)

Glede vpliva alkohola na duševno delo še nisem rekel nič. Gospodje od peresa so večidel mnenja, da je gotova me-

mera alkohola pospešljiva za duševno delo, da razvname in novih misli dá. Dr. Kraepelin, sloveči profesor v Heidelbergu, in njegovi učenci so po celi vrsti bistroumni in zanesljivih poizkusov dognali, koliko je na tem resnice. Že pri enem litru piva, da celo že pri $\frac{1}{3}$ litra so se pokazovali v mali meri isti pojavi, kakor se bolj na debelo kažejo pri pijanosti: v začetku živahniješe gibanje, polagoma pa zmešanost in počasnost v mišljenju in spominu nepremišljeno govorjenje in delovanje. Izkazalo se je, da so stavci v tiskarnah, ko so povžili 36 gramov alkohola, to je en liter piva, poprečno 15,2% sposobnosti izgubili. Kraepelin s tem razlaga navadne prizore v gostilnah: enemu nekaj v glavo pade, eno besedo zine, eno neumno stori in cela družba vinjenih gre brez premisleka za njim v največje budalosti. Tako se razlaga tudi gostobesednost, nagnenje do hrupa, petja, vpitja, prepira, ki traja še potem, ko je mišljenje že vidno otežkočeno. Duševno delo alkohol v začetku vzbudi, potem pa zmeša, nazadnje oslabi.

Neki zdravnik v Parizu je resno trdil, da je na Francoskem alkoholizem kriv vseh političnih zmešnjav, ker se vsi časopisi pišejo in berejo v alkoholni omotici, in skoro vsi shodi vrše v alkoholni nerazpoložnosti.

Velicega pomisleka vredni so poznejši učinki alkoholovi, ki se opažajo dalje časa po zavžitku. Številni in natančni poizkusi so dognali, če kdo izpije štiri vrčke piva in drugi dan nič ne pije alkohola, pa se poznajo učinki še tretji dan. Ko se je tak poizkusnik na pamet učil, se še tretji dan zjutraj ni mogel toliko naučiti, kot druge dni brez alkohola in še le v teku tretjega dneva so se izgubile posledice predvčerajšnje pijače. Gospodje s persom pa so, kakor znano, ljudje, ki sami vse najbolj vedo, sicer bi jim moral svetovati, da to vprašanje prav temeljito preštudirajo, da jim bo jasno, kaj so dolžni lastnim možganom. Nasproti pa upam in želim, da imajo delavski stanovi dobro voljo ven priti iz krivih predstav o alkoholu, v katere so bili zapeljani ne po svoji krivdi. Vsak naj nepristransko sam sebe vpraša: Če alkohol ne redi, ne krepa, če delavno moč zmanjšuje, ali nisem tpec, če za to nepotrebno in škodljivo lužo težko prisluženi denar proč mečem?

2. Alkohol, zdravje, starost.

Do najnovejšega časa se je sploh rekalo, da pač pravi pijanci svojemu zdravju škodujejo, da pa je za splošno blagostanje potrebno ne samo »dobra papa«, nego »dobra pipa in papa«. Neizmerno naraščanje alkoholnega užitka z vsemi posledicami pa je privedla do tega, da se je začelo to reč (če je tudi pijača zdravju koristna) temeljito preiskavati. Začeli so to od tiste strani, kjer so bili pri tem neposredno prizadeti: pri bolniških in življenskih zavarovalnicah.

Angleži kot trgovski narod so podkovani v računstvu, in njihove zavarovalnice so kmalu zapazile, da imajo pri abstinentnih zavarovancih večje dobičke kot pri neabstinentnih. To jih je vodilo do tega,

da so obe vrsti ločili, in neabstinentom težje pogoje stavili. Pri zavarovalnici »United Kingdom Insurance« je v letih 1866.—1899. pri abstinentnih zavarovanih izmed 8048 pričakovanih smrtnih slučajev nastopilo le 5724, torej 71,1%, med tem ko so pričakovali v neabstinentnem oddelku 10.869 mrličev in jih je res umrlo 10.469, torej 96,3%. Pri abstinentih je bilo torej 25,2% manj mrličev kot v drugem oddelku. Dobro pa je pomniti, da so bili med neabstinenti sami zmerni ljudje, ker pravih pivcev angleške zavarovalnice sploh ne sprejemajo.

Nič manj zanimivi so računski zaključki zavarovalnice »Sceptre Life Association«. Opazili so bili, da so v tabelah o dolgotrajnosti življenja duhovniki bili vedno na vrhu. Zato so ustanovili 1864. to zavarovalnico zlasti za duhovce, l. 1884. pa so ji dodali lastni oddelek za abstinate. V 15 letih, od 1884. do 1898., je bilo pri abstinentih od 926 pričakovanih mrličev le 522, torej 56,37%, pri neabstinentih pa od 1658 pričakovanih smrtnih slučajev 1332, torej 80,34%. Pri tej zavarovalnici (za angleške duhovnike) je torej umrljivost sploh manjša, pa abstinentje so tudi tukaj za 23,97, torej okroglo 24 odstotkov na boljšem proti zmernim.

Te izkušnje so začeli polagoma vpoštevati tudi na kontinentu. Nekaj let sem daje švicarska zavarovalnica za življenje in rente v Curihi abstinentom 4% popusta, nizozemska zavarovalna banka v Amsterdamu do 15%, nekaj časa sem nemška zavarovalnica »Atlas« v Ludwigshafnu udom družstva abstinentnih zdravnikov in abstinentnih učiteljev 5% popusta. Bolj kot ti popusti pa nas tukaj zanima, da te zavarovalnice, ki imajo račune o riziku v malem prstu, svoje račune stavijo na dejstvo, da abstinence življenje daljša. Bolj nesumljivih prič za blagodejni vpliv abstinence pač ne more biti kot te zavarovalnice.

Švicarska zavarovalnica za življenje sedaj pač še ne more nastopati s takimi izkazi v prilog abstinence, ker je število abstinentnih udov še premajhno. Nasproti pa imamo v Švici druge račune, ki govore ravnostavno tako jasno. Od 1. januarja 1891. imamo v izkazih zveznega statističnega urada rubriko: alkohol kot vzrok smrti, za 15 največjih mestnih občin Švice. L. 1891.—1894. umrlo je od 14.289 mož 1547 ali 10,9 odst. na posledicah pijače. V večih mestih švicarskih torej vsak deveti mož konča na posrednih ali neposrednih posledicah alkoholne zlorabe. Še strašnejše so številke, če pogledamo 43 okrožij, ki imajo po čez 5000 duš, skupaj 829.175. Od teh je leta 1893. od moških nad 20 let starih umrlo 5950, in med njimi je bilo 674, torej 11,3% takih, da je bila pijanost glavni ali sodelavni vzrok smrti. Kakšno vpitje in jokanje bi bilo, če bi kuga ali kolera toliko moških pomorila! Alkohol pa sme moriti može, zato se nihče dosti ne zmeni.

Povzdiga kmetijstva.

(Konec.)

e) Vzgljedna gospodarstva. Da bodo pa ljudje sami videli, kako se mora prav gospodariti, bo treba napraviti po zgledu drugih dežela vzorna gospodarstva. Sprožila se je misel, naj bi dežela kupila take kmetije in nastavila tam izšolanega veščaka. To bi bilo vsekako predrago. Le prerado se primeri, da hočejo biti taki veščaki le gospodarji in učitelji, ne pa delavci. Vedno nadzorovanje bi bilo tudi za deželo precej drago. Ker so pa taka gospodarstva za poljedelstvo in umno živinorejo resnično potrebna, bo skoro cenejše in boljše, da jih nakupijo gospodarska društva na deželi, bodisi živinorejske zadruge, kmetijska društva ali bolj razumni posestniki. Dežela in država bi jim dala podpore za razne panoge gospodarstva, da bi prav lahko shajali.

f) Kmetijska družba je pri nas uradni organ, ki se ima pečati s pospeševanjem strokovnega napredka. Priznati moramo, da je kmetijska družba za živinorejo in povzdigo poljedelstva veliko storila. Zeleti je le, da pride med njo in stranko do polne sprave, ker morata biti obe vneti za vsestranski napredek kmetijstva. Zdi se mi, da ravno zaradi tega trpi naše kmetijstvo, ker ne dobi od ministrstva podpore, ki mu gre.

g) Nezačestna drž. podpora. Kolikor mi je znano, dobi kranjska kmetijska družba za živino od ministrstva 20.000 K, za druge namene pa okolu 15.000 kron. Primerjajmo to s podporami, katere dobe druge dežele.

Moravska meri 220 Mm², Kranjska 100. Kmečkega prebivalstva ima Moravska okoli enega milijona, goveje živine 789.552, pri nas kmečkih ljudi do 340.000, goveje živine 253.839; torej je na Moravskem trikrat toliko kmečkih ljudi in trikrat toliko živine, kakor pri nas. Podpore so dobili l. 1907. le za govedo 92.000 K, za malo živino: prešiče, ovce, perutnino in drugo 27.000 K, torej skupno 119.000 K le za živino.

Nadalje so dobili za ribarstvo 5000 K, za rastline 6000 K, za lanarstvo 25.000 K, travnike 7.000 kron, vinarstvo 8.000 kron, za sadjarstvo 15.000 kron, za ječmen 6000 K, za gojenje zdravilnih rastlin 1400 K, za pletarstvo 1000 K, stroje 8000 K, krompir 1000 K, knjižnice 1000 K itd. Skupno sta dobila brez podpore za mlekarstvo in zadružništvo, ki so jih dosegli posamezniki, oba deželna kulturna sveta 226.000 K državne podpore. Pomisliti je treba, da je moravska ena najbolj razvitih dežel v cesarstvu, kjer je ljudstvo imovito. Kmetijstvo stoji na tako visoki stopinji, da tega pri nas še ne bomo kmalu dosegli.

Isto nam kaže primera s Češko. Tam so dobili l. 1907. 245.900 K le za govejo živino državne podpore. Živine imajo le osemkrat toliko kakor pri nas. Nadalje so dobili v nemški sekciji za hmelj 62.000 K, 1700 K za napravo vrtov, 2700 K za čebelarstvo. Da smo res oškodovani, se prav jasno iz sledečega razvidi. Za živinorejo je dobila nemška sekcija deželnega kulturnega sveta l. 1904. 30.320 K, l. 1905.

50.220 K, l. 1906. 74.310 K, l. 1907. že 93.493 K; podpora za govejo živino se je potrojila v treh letih. Pri nas smo dobivali povprek 12.000 K, zadnja leta 20.000 kron. Naših poslancev dolžnost je, to krivico popraviti in naši toliko časa pozabljeni deželi preskrbeti prispevke od države, ki ji grede. Če se dajo v bogate in razvite dežele take svote, inamo pravico, da se tudi na nas bolj ozira. Navadno se izgovarjajo visoki gospodje, da morajo gledati pri razdelitvi podpor na davčno moč. To je stari humbug. Sladkor in žganje producirajo na Češkem in Moravskem in gori od njega plačajo davek tovarne. V resnici pa plačajo davek oni, ki sladkor in žganje povzijejo, torej tudi naša dežela.

g) Pridelovanje žita ne opusti. Razni teoretiki so pri nas v zadnjih letih vedno povdarjali, da naj se zmanjša pridelovanje žita in se na polju pridelujejo le krmske rastline. V mrzlih krajih se res komaj izplača pridelovanje žita, v mnogih krajih dežele so se pa doslej prav s pridom pečali z žitom in bo treba pri tem ostati. Saj se je cena žitu v zadnjih letih podvojila. Verjetno je tudi, da bo naša država, posebno z Rumunije, sklenila trgovinsko pogodbo in zopet dovolila kakih 35.000 kosov zaklane goveje živine in 70.000 zaklanih prešičev v državo vpelati. Vladni listi bodo tolažili naše poslance, da to ni za našo živino prav nobene nevarnosti, ker je ona živina slaba. V resnici pa bo to zopet pritiskalo na ceno živini. Uvoz žita je pa zabranjen z minimalnim tarifom. Kjer so še torej dosedaj ugodne razmere za pridelovanje žita, naj pri tem ostanejo, toda skušati bo treba pomnožiti pridelek. Poslanci naj pa pazijo, da ne bodo naši živinorejci vsled trgovinskih pogodb s balkanskimi državami zopet oškodovani.

A. Oblak.

Drobtine.

V zrakoplovu čez ocean namerava priti profesor meteorologije v New Yorku, Clayton. Za pot bo rabil, kakor misli, štiri dni. Zrakoplov ima 200.000 m² vsebine.

Mraz pred 200 leti. Letos nam je napravil mraz veliko škode in je bil sploh cvetoči majnik dokaj mrzel in neprijeten. Tudi leta 1709. je bilo tako. Takrat je o Binkoštih, ki so bile 20. maja, bil takšen mraz, da so vse trte pozeble. 1740. pa je še v majniku sneg ležal po njivah in setvo sploh niso mogle rasti.

»Velika Amerika«. Predsednik »Zedinjenih držav« javlja zbornici, da sklene Severna Amerika pogodbe z vsemi srednjimi in južnimi ameriškimi državami. Načrt »Velike Amerike« se bliža vresničenju.

Policaji štrajkajo v Salonti na Ogrskem, ker jim občinski svet ni dovolil plačila za nadurno delo. Tudi v Ljubljani je med policijskimi stražniki vedno večje nezadovoljnost.

Drugo hrvatsko romanje v Lurd se bo vršilo meseca avgusta letos. Romarje bodeta vodila škofa dr. Anton Mahnič in dr. Juraj Carič. Odhod iz Reke 9. avgusta popoldne.

Roosevelt. Kako radi imajo Američani svojega Roosevelta, priča dejstvo, da ga hočejo kandidirati za župana v New Yorku. To misel je sprožil eden najvplivnejših republikanskih voditeljev, general Steward Woodford. Bivši predsednik sicer sedaj prvega pogoja za županski stolpec nima — ne prebiva namreč v New Yorku. Toda general Woodford je mnenja, da če bo le približno zagotovljena večina za njegovo kandidaturo, pa bo Roosevelt gotovo se dal pregovoriti in bo prišel stanovat v New York. Sicer se je Roosevelt kot predsednik izjavil, da si nikakor ne želi priti na čelo največjemu mestu domovine in bi rajše videl, da se ga imenuje za predsednika vseučilišča Columbia, toda njegovi čestilci so prepričani, da bo končno le rad sprejel častno mesto newyorškega mayorja. Ko Rooseveltovi prijatelji tako snujejo in pripravljajo lepe načrte za njegovo bodočnost, pa Roosevelt strelja po afriških planjavah teve in druge zveri. Pravijo, da je tudi že enemu izmed svoje lovske družbe rešil življenje, ko se je spravljal nadenj velik lev. Roosevelt je sprožil ravno v zadnjem hipu in mrcina se je zvalil v travo.

Slabosti,

Nervoznost, krčev, bolečin ne poznamo, odkar robimo Feller-jev fluid s znamko „Elsabud“. Dr. Franz Jorica za poskušala 5 K franco. Naročine pri P. V. Fellerju v Stubičji trg Elza 16 (Hrvatiko).

Dada.

Izvid, ki ga je podal g. dr. Barbara, knj. bolg. podpolkovnik v pok.

V Sofiji (Bolgarsko).

Gospodu

J. Serravallo

v Trstu.

V posebno čast mi je, da Vam potrdim, da Vaše Serravallovo china-vino z železom že več let z izbornim uspehom zapisujem tam, kjer je prepovedano notranje uživanje železa. Serravallovo china-vino z železom je izboren tonicum in roborans.

Sofija, 14. junija 1907.

M 317 (9)

Dr. Barbara.

Ob skvarjenem želodcu, gorečici, sezite takoj po staropreizkušeni Franc-Jožefovi grednici. Pol vinske kupice izpite zjutraj na tešče, povzroči že v malo urah veliko olajšanje. Zdravniško sijajno preizkušeno.

Mnogo sovražnikov, mnogo časti. Redko je bil kak pripravek tako mnogokrat posneman, kot to že nad 50 let potrjeno Brazay-jevo Francovo žganje. Zato je doseglo Brazay-jevo Francovo žganje svetovni poklic zaradi njegove izvrstne kakovosti in hitrega učinka in ni čudež, da pride velika množica Francovega žganja na trg, ki pa ne doseže tak učinek kot Brazay-jevo Francovo žganje. Zato naj se pazi pri nakupovanju na ime Brazay-jevo Francovo žganje, ker je edino to pristno in učinkujoče.

52

1169 **Dr. J. Demšar** 52-1
zdravnik — strokovnjak za kožne bolezni
Ljubljana, Mestna hranilnica.

ŽITNE CENE.

Cene veljajo za prodajo blaga od strani kmetovalcev.

Za 100 kilogramov.

Ljubljana, 3. junija 1909.

Pšenica	29.—
Rž	19.—
Oves	19.—
Ajda, črna	20.—
Ajda, siva	19.—
Proso, rumeno	18.—
Proso, belo	18.—
Ječmen	17.—
Fižol, koks	30.—
Fižol, mandalon	26.—
Fižol, ribenčan	28.—

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Gradec, 29. maja.

76, 66, 59, 9, 40.

Dunaj, 29. maja.

19, 8, 66, 44, 53.

Na prodaj je

hiša, skedenj, hlev, svinjski hlevi, 2 njivi, vrt, 2 senožeti in čez 20 oralov srednje zaraščenega gozda v Dol. Jelenju pri Dolah v litijem okraju. — Natančneje se izve pri g. Štefanu Centa v Dol. Jelenju.

1526 2-1

Ako hočete svoje dete

imeti zdravo, veselo in duševno se živahno razvijajoče, dajte mu **dr. Hommel-ov** Haematogen. Ne dajte si pa usiliti nobeno izmed mnogih ponarejanj!

522 1

Sprejemem v službo bolj priletnega

MLINARJA

v mlin na dva kamna. **Franc Lenarčič**, Nova vas pri **Rakeku**.

1530 3-1

Proda se

iz proste roke hiša, kovačija in vrt v **Veliki Račni št. 33.** — Več se izve pri **Alojziju Pucihar**, kovaču v **Malih Laščah p. Velike Lašče.**

1527 2-1

M 1246 15-1

V kuhinji in hiši

se čisti les in kamen, najfinejše in najpriprostejše tkanine, kakor vse, kar se sploh umiva, najuspešnejše s

Schicht-ovim milom.

Znamka

jelen

1077 4-1

Na revmi

In trganju bolehalo-
čim naznanim rad
zastonj pismeno, ka-
ko sem bil ozdravljen
svoje mučne, zasta-
rele bolezni. 1895

Karol Bader
Hertlissen (Bavarsko.)

Millijoni dam in
gospodov
rabijo
'FEEOLIN'

Vprašajte svojega zdrav-
nika, ali 'Feeolin' naj-
boljše kosmetično sred-
stvo za kožo, lase in
zobel se tako malo čisti
obraz in še grše roke
postanejo takojaristokračno
fine in lične z uporabo 'Fee-
olina'. 'Feeolin' je iz 42
najplemenitejših in svežih ze-
litih pripravljeno angleško milo,
napravi lepo, čisto polt in
nežne bele roke. 'Fee-
olin' je obenem najboljša
toaletno milo za vsakdanjo
uporabo. Kdor rabi 'Feeo-
lin', ostane mlad in lep.
Zavežemo se povrniti de-
nar, če bi kdo ne bil po-
polnoma zadovoljen s 'Fee-
olinom'. Cena kosa K1.
3 kosi K 2-50. 6 kosov
K 4. Pošljite

M. FEITH nasl. Dunaj,
VI. Mariahilferstr. 45,
dobiha se tudi v mnogih
drogerijah, parfumerijah in
lekarneh monarhije. 1525 3-1

SINGER

šivalne stroje
kupujte le v naših trgo-
vinah, ki se vse poznajo
po tem-le grbu:

Ne dajte se zapejati po
naznanilih, ki imajo na-
men, kazati na ime
Singer, postaviti na
prodnjo še rabljene stroje
ali pa take zastarelega
sistema, kajti naši šivalni
stroji se ne oddajajo pre-
kupcem, marveč jih pro-
dajamo naravnost 15-1

Singer Co.
ako družba za šiv.
stroje, Ljubljana,
Sv. Petra cesta št. 4

Zahvala

Mariji pomagaj na Brezjah.

Mnoga leta sem bolehal. Mojo bolezen je bilo
mogoče odstraniti ednole potom težke, smrtno-
nevarne operacije.

V najhujši sili sem se zatekla k Mariji ter jo
prosila pomoči, naj me navede na dobrega zdrav-
nika in me podpira, da ostanem vstrajna. Uslišala
me je in ni me zapustila v mojem žalostnem po-
ložaju. Zahvaljujem se jej na tem mestu in pripo-
ročam vsakomur, naj se v kakoršnikoli sili z za-
upanjem zateče k Mariji, ker nje pomoč je gotova.

Uršula Bonač,

c. kr. poštarica v Kranjskigori,
sedaj v pokoju.

1464 3-1

VAJENCA

ki bi ga veselilo ročno in strojno
mizarstvo kakor tudi stugarstvo,
išče **Jožef Kern**, mizar na Zg. Bell p. Tupaliče
nad Kranjem. 1488 3-1

Za kmetovalce:

Vsled preureditve v gospodarstvu so naprodaj:
V Gorenjivasi pri Medvodah št. 2: 1 skoraj
nov pod v najboljšem stanu s slamo krit 6 m
dolga, 6 m široka, ostenek visok 4 m, 2 1/2 m na-
strešja in zraven spadajoča šupa. Ogleđa se
lahko na licu mesta. **V Senčurju pri Kranju**
št. 13.: **2** pada skupaj s slamo krita poslopje
dolgo 29 m, široko od kapu do kapu 11 1/2 m
skoraj novo in v najboljem stanu. **2** z opeko
krita svinjaka iz hrast. in smer. platov skoraj
nova po 3 m dolga in 2 1/2 m široka z velikim
nastrešjem. **1** velika 13 m dolga 7 m široka šupa
z opeko krita, do kapu 5 m visoka z sušilnico
(dero). Ponudbe sprejema **Fr. Kuralč**, vele-
posestnik **Senčur pri Kranju**. 1528 1

NB. Ker so gori imenovani predmeti blizu že-
leznice, se lahko tudi z železnico odpeljejo.

Kirurgični ordinarij deželne bolnice
dr. Franc Derganc vljudno nazna-
nja, da se je povrnil s šestmesečnega
kirurško - znanstvenega potovanja
(Dunaj, Berlin, Pariz) in da začne
ordinirati dne 7. junija 1909. Ordi-
nacija: 5 K. Na dom: 10 K. Ob petkih
samo u bogi z ubožnim spričevalom
brezplačno. Ordinira popoldan: 2. - 3.
Komenskega ul. 8. - V Ljubljani, dne
29. maja 1909. 1499 2-1

Proda se iz proste roke

posesivo

z novim poslopjem, vinogradom in sadnim vrtom.
Vse v dobrem stanju. Cena 2000 K. Pojasnila daje
Jožef Slapšak, Hrasten št. 5, p. St. Rupert Do-
lenjsko. 1469 1-1

Gospodarsko in konsumno društvo pri
Sv. Mihelu pri St. Petru na Potrantskem, ima
na prodaj več hl dobre 1480 1-1

domače slivovke.

Cena po dogovoru. Vzorci brezplačno. Kupci,
posežite po dobri kapljici, ne pa po judovskem gerušu,
ker si ljudje samo želodce pokvarijo. Svoji k svojim!

Za 175.000 kron

perila za gospode in dame sem kupil pri neki
konkurzni licitaciji, zato se bodo vsled pomanjka-
nja prostora razpošiljale po povzetju **damske**
sra ce iz najfinejšega šifona s pristno švicar-
sko vezenino in ajour najsolidneje izvršitve, komad
za **K 1.85**. Dalje **damske hlače iz najfinejšega**
nitkastega šifona opremljene s pristno švicarsko
vezenino komad za **K 1.75**

Priložnostna prodaja

Emanuel Rotholz

Dunaj, VII., Neustiftgasse 77.

Naročila se morajo naznaniti najpozneje do
srede. Dopisuje se v vseh jezikih. 895 20-1

V VSAKI DRUŽINI

je treba imeti vedno: 1421 1-1

Črna veliki obliž proti trganju in revmi 1 zav. 50 vin. in
posebno rdeča znamka.

Rdeči veliki obliž proti trganju in revmi 1 zav. 90 vin.
Zeleni veliki krepljen želez. obliž 1 zav. 30 vin. so od
vseh obstoječih obližev proti trganju najboljši in učinkoviti.

Veliki Radikal obliž proti kurjim očesom zelena štaj.
znamka 1 zav. 30 vin.

Veliki Radikal sredstvo proti kurjim očesom zel. štaj.
znamka 1 stekl. s čopičem 60 v. so priznано najboljša sred-
stva za odstranitev kurjih očes in kožnih žuljev.

Prosimo, berite! Gospodu Karolu Richterju, lekarnarju,
Wels. Naročeno Radikal sredstvo proti kurjim očesom sem
vporabljal pri rebli, kakor tudi pri družini trpečih z najbolj-
šim uspehom.

Z odličnim spoštovanjem

Karl Hirsch, priv. zdravnik, Honnertschlag.

Richterjev ameriški obliž 1 zav. samo 15 v. naprav-
ljeno in razposlano od

C. Richter, lekarna „Pri orlu“, Wels 12. Oor. Avstr.
proti naprej poslavi zneska in znamkah (30 v. več za pošto.)
Prosimo zahtevajte zaimek obližev specialnih znamk.

Preklic.

1509 1-1

Jaz zdolaj podpisani priznavam da je **Ma-
rija Propst** nedolžna tatvine v Izirku.

Franc Gerčman.

DOGNANO JE

in vsak trpin že ve, da zavzema
dandanes elektriciteta v zdravništem
zdravljenju prvo mesto, vendar žali-
bog ne ve mnogo bolnikov, da ob-
stoja že tudi elek-
trični telesni aparat,
s katerim se vsakdo
doma najugodnejše
sam elektrizira in
katerega učinek se je sijajno
izkazal pri mnogih trpečih
posebno pa pri **nervoznosti,**
nevtrasteniji, revmatizmu,
bolečinah v glavi in hrbtu,
težkočah v želodcu in
črevesju, slabosti srca,
**krču in vsakovrstnih osla-
belostih.**

Mnogotera zahvalna pisma,
katerih originali so v naši
ordinaciji na vpogled, potr-
jujejo to. Mi smo radi pri-
pravljeni dati, vsakemu bol-
niku, ki nas obišče v naši
ordinaciji brezplačna pojasnila o tem načinu
zdravljenja. Če pa to ni mogoče potem zado-
stuje vpslati spodajšnji kupon na našo ordi-
nacija, nakar pošljemo poštino prosto našo
1457 64 str. broječo ilustrovano 1-1

KNJIGO ZASTONJ

„Abhandlung über moderne Elektro-Therapie“,
gratis in franko pod zaprto kuverto.
Elektroterapevtska ordinacija,
Dunaj I. Schwangasse 1., Mezzanin, odd. I. s/1.

Kupon za brezplačno knjigo. 30. 5. 1909.

Na
elektroterapevtska ordinacija na Dunaju I.,
Schwangasse 1, Mezzanin, odd. I. s/1,
Prosimo pošljite mi knjigo „Eine Abhan-
dlung über moderne Elektro-Therapie“
gratis in franko pod zaprto kuverto.

Ime:

Naslov:

Zahvala.

Pri velikem požaru, ki je razsajal dne 27. aprila t. l. v Razdrtem pri Senožečah, bilo je podpisaneu prostovoljn. gasilnemu društvu uničeno vse gasilsko orodje.

Ze dobro znana

c. kr. priv. avstr. zavarovalna družba „Dunav“ na Dunaju

pri kateri smo bili k sreči zavarovani, rešila je škodo v najkrajšem času in nam izplačala odškodnino v polnem znesku.

Štejemo si torej v dolžnost, to že vobče priljubljeno zavarovalno družbo znova najtopleje priporočati.

1477 1-1

Razdrto, dne 18. maja 1909.

Prostov. gasilno društvo v Razdrtem:
Ludovik Michieli l. r., načelnik.

Pozor!

Podpisani ima na prodaj po dogovoru prav dobro ohranjeni krov (climber) od poda in šupe; dolg je 20 m, širok pa 9 m.

Hruševo, dne 23. maja 1909.

Jakob Grapar, posestnik štev. 7. P. Dobrova pri Ljubljani. 1444 1-2

Kje se dobe najboljše poljedelski stroji, kakor mletilnice, gpeļai, čistilnice, preše za sadje i. t. d.

1703 Edino le pri: 26-9

FR. STUPICA

v Ljubljani, Mar. Terezije cesta št. 1.,
Valvazorjev trg št. 6.

in zakaj; zato, ker so dotični stroji; iz najboljših tovarn sveta, najboljše sestavljeni, ker se istih proda na tisoče in tisoče komadov in se ravno radi tega, ker se jih izdelaje v velikih množinah, dobivajo po nizkih cenah. Moji stroji so povsod jako priljubljeni. — Obracajte se na mojo tvrdko pri nakupu stavbenih potrebščin, portland-cementa, traverc, železniških šin in druge različne železnine in raznega orodja, nagrobali križev, tehtnic.

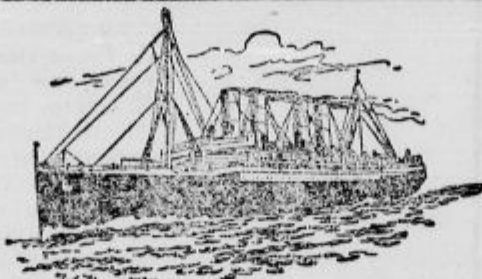
Zastoni

torej brezplačno dobi vsak človek v lekarni Trnkóczy poleg rotouža lepo tiskano deset zapovedi za kmetovalca; tudi po pošti se brezplačno razpošiljajo. 3258 12-1

Pridnega, poštenega

hlapca

želi sprejeti takoj Ivan Mart. Trpin, župnik v Mošnjah. Plača po dogovoru. 1432 3-1

Najcenejša in najhitrejša vožnja

V AMERIKO

je s cesarskimi brzoparniki

„Kronprinzessin Cäcilia“ 140 26-1
„Kaiser Wilhelm II.“ — „Kronprinz Wilhelm“
„Kaiser Wilhelm der Große“.

Podrobna pojasnila in potrebni pouk da vsakomur

EDVARD TAVČAR, Ljubljana

Kolodvorska ulica št. 35, nasproti stari Tišlerjevi gostilni.

Priporoča se domača slovenska trgovina pri nakupovanju oblačilnega blaga

pri Češniku

Ljubljana, Lingarjeve ulice.

Velika zaloga ženskega svilnata in volnenega blaga za bluze in obleke, delen, 1175 saten, balist in kambrik. 4-1

Zaloga za moške; kamgarn, sukno, ševiot in modno blago. — Zaloga bellega perilnega blaga; platno, kotelina, šifon v vseh širjavah

Popolna oprema (ballš) za neveste. Novosti svilnatih šerp in rut. Raznovrsne preproge.

Cena nizka. — — — Postrežba poštena.

Hiša na prodaj.

Proda se iz proste roke enonadst. hiša št. 70 v Dravljah pri Ljubljani, v dobrem stanju, zidana z opko, ki ima 5 lepil sob. Zraven prijaz. vrt. Pogoji ugodni. Poizve se pri lastniku istotam. 1475 1-1

Puške!

Lancaster . . . od K 28-
Flöbertpuške . . . 8 50
Pištolo . . . 2-
Samokresl . . . 5-
Poprave ceno. Ilustrirani cenik franko. 870
F. Dušek, Opočno 123, Češko.

Steckenpferd-lilijno-mlečno-milo

Rajmilejše milo za kožo kakor proti pegami!

332 Dobiva se povsod! 20-1

Zahtevajte povsod le drože iz jugoslovanske tvornice drož

Fran Golob & Jos. Polak

Glavna zaloga je pri gosp. Jos. Polaku, trgovcu, Sv. Petra cesta 9, v hiši hotela 3255 „Lloyd“ v Ljubljani. 12-4

Postrežba točna in solidna!

Ljubim le eno fino, majhno,

kateri se imam zahvaliti za veliko dobrot: namreč sodensko mineralno pastilo (pristno Fayevo). Ako kašljam, vzamem takoj eno pastilo. Ako sem prehlajen, potem zadostuje šest do deset pastil, da preženem vse mučne prikazni. Ako imam nadležni katar, potem stopim pastile v vročem mleku in v par urah sem zopet zdrav. Fayeve pristne sodenske veljajo zavojček samo K 1.25 in se jih kupi v vseh lekarnah, drogerijah in prodajalnah mineralnih voda. Generalno zastopstvo za Avstro-Ogrsko W. Th. Guntzert, Dunaj IV/1, Grosse Neugasse 17. D 3431/18

Najboljši češki izvor!

Ceneno postelino periel

1 kg sivoga, skubljenega, dobraga perja 2 K; 1 kg boljšega 2 K 50 vinarjev, polbellega 2 K 80 vin., bellega 4 K, bellega skubljenega 6 K 10 vin., 1 kg izredno finega, snežnobellega, skubljenega 6 K 40 vin. in 6 K; 1 kg sivoga puha 6 K in 7 K; 1 kg bellega puha 10 K; najljepši prani puh 12 K. — Pri odjem 5 kg se pošlje franko.

Dobrsene postelje bogato napolnjene, iz zelo gostega, jako trpežnega, rdečega, modrega, bellega ali rumenega nanking-blaga, 1 pernica, 180 cm dolga, 110 cm široka, z 2 blazinama, vsaka 80 cm dolga in 58 cm široka, napolnjena z jako lepim, mekim perjem 16 K, z izredno finim polpuhom 20 K, z najljepšim sivim pulcom 24 K; posamezne pernice 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; blazine 8 K, 3 K 50 v., 4 K. — Za neprimeren denar nazaj. Zastonjava dopustna. Pošilja proti povzetju od 12 K višje franko S. BENISCH v Dšterlet št. 71 Čechy. — Ceniki zastoj in franko.

Krasna birmanska darila

priporoča po jako znižanih cenah

1233 5-1

H. SUTTNER Ljubljana, Mestni trg nasproti rotouža.

Cenik na razpolago.

Pri naročilu 2 zavojev franko.

Edina izborna priložnost za nakup za trgovce manufakturnega blaga in za krošnjarje. Razpošilja se tudi zasebnikom

40—50 m ostankov samo za 15 kron.

Blago za bluze (angl. cefir) 80 cm širok, naj-novejši krasni vzorci.
Modrega cefirja za obleke bluze in srajce.
Kanafas za posteljne prevleke, živahne barve.
Oksford za moške srajce zelo trpežne kakovosti.
Križet za spodnja krila v temnih in rudečih barvah. 1414 10—1
Modrikasto blago za kuhinjske predpasnike in domače obleke.

Dolgost ostankov 6—10 m zajamčeno brez n-pake, perilni in najboljše kakovosti.

Ako ne ugaja se denar takoj vrne in zavoj se vzame nefrankiran nazaj.

Najmanjše naročilo 1 zavoj 40—45 m K 15—po povzetju. Po želji se tudi sortirajo.

Tkalnica R. Horner, Nachod, Češko.

Dalje ponudim prve vrste vporabno za najfinejše perilo in opreme za nevesti obeljeno rumbarško platno in obeljen gradl za spodnje perilo 40 m po želji sortirano za K 18-50.

*Putniki v Ameriko
Nateri kelijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovali naj so obrneje
na
Simona Hmetetka
v Ljubljani Kolodvorske ulice 20.
Kakovostna Pobjasnila doje se brezplačno.*

Istotam sprejemajo se dobri in zanesljivi zastopniki.

940 Ustanovljena obrt od leta 1828. 4 1

Ludovik Widmayer
v Ljubljani, Resljeva cesta št. 3.
v lastni hiši poleg Fran Josipovega mostu
— poprej skoz 24 let na Bregu št. 10 —

prodaja vsake vrste hišne opravo kot: celo baldiše, omare, postelje, mize, stola ter tudi akrinje itd. iz mehkega in trdega lesa, kakor tudi modroca, zimnate in na persnih. Za dobro blago jamčim, ker je vse izdelano iz suhega lesa.

2961 — Ustanovljeno 1832. — 62—4

Priznано najboljšje olinjate barve

zmlete s stroji najnovejše sestave, prehašajo vsako konkurenco po finosti, ki omogočijo z jako majhno množino pobarvati veliko površino, razpošilja po nizkih cenah

Adolf Hauptmann, Ljubljana

prva kranjska tovarna olinjatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja. Zaloga slikarskih in pisarskih predmetov.

Ilustr. ceniki se dobe brezplačno.

Arondirano posestvo

ob štajersko-kranjski meji, obstoječe iz približno 50 oralov travnikov in njiv ter iz 50 oralov mešanega zaraščenega gozda, se proda oziroma zamenja s posestvom na Kranjskem v vrednosti 40.000 K. — Doplačilo se eventualno vknjiži. Na tem posestvu se redi lahko do 35 glav živine. 1425 3—1

Poizvedbe v pisarni Peter Mateliča Miklošičeva cesta št. 10 Ljubljana.

Gramoz.

Okrajni cestni odbor ljubljanske okolice odda na-pravo gramozu okoli 500 m³ v kamenolomu na Igu.

Več se izve pri g. Iv. Strumbelju, okraj. cestnemu odborniku na Igu. Ponudbe sprejema načelnik Anton Belec v Šent Vidu nad Ljubljano. 1410 3—1

Pevc & Koželj

Prva slovenska trgovina

Bogata zaloga manufakturnega, galanterijskega in špecerijskega blaga na debelo in drobno. Zaloga moke v. Majdiča.

Solidna postrežba.

Kočevje

v hiši slovenske Kočevske posojilnice.

3510 4

Ponudimo vsako poljubno množino:

zarezane strešnike prve vrste

zidak, lončene peči, portland-cement najboljše vrste, samotne plošče za tlakovanje cerkva, hodnikov i. t. d.

F. P. VIDIC & KOMP. LJUBLJANA.

Na zahtevo pošljemo radevolje vzorce in prospekte takoj brezplačno.

490 1

Izkušena kuharica

za velike ženitnine, nove maše, veselilne prireditve itd. se priporoči Cecilija Dermastja, krčmarica v Smartnem pod Šmarno goro št. 56. 3-1

Izvir zdravja so brezpogojne pijače, med katerimi so z

929 Marčnerjevimi 10-1

šumečimi limonadnimi bonboni

iz malin, citron, jagod, črešenj, dišečih jagod napravljene nedosežne

šumeče limonade.

Pravi samo s to varstveno znamko.

Enoletna vpora-
ba več kot 40
milijonov.
Prva tožna aka.
družba tovara za
orient, sladkor
in čokoladne iz-
delke Kr. Vno-
gradi, prej
A. Marsuer.

Glavna zaloga
na Dunaju, Jesip Keiz VI, Theobaldgasse 4.

Najnižje cene pri Janezu' na Vodnikovem trgu!

Priporoča se slav. občinstvu domača trgovina

JANKO ŽELEZNIKAR

Ljubljana, nasproti Vodnikovega spomenika

kjer je vedno velika izbrana zaloga vsakovrstnega

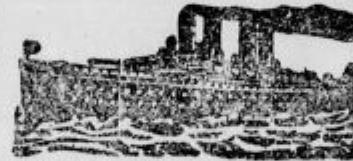
blaga za moške in ženske obleke

od najceneje do najfineje vrste, dalje vsakovrstnih rut,

nogavic, predpasnikov, najboljših kotenine itd.

NAJNIŽJE CENE! NAJBOLJŠE BLAGO!

Ta trgovina ni v nikakvi zvezi z ono pri „Janezu“ v Lingarjevih ulicah.

V Ameriko
in Kanado

sklona, cena
in varna

vožnja s **Cunard Line**

Blížnji odhod iz domače luke

Trsta: Pannonia 1. junija, Carpathia 8. junija, Slavonia 22. junija 1909.

Iz Liverpoola: Lusitania, (najboljši, največji in najlepši parnik sveta), 29. maja, 19. jun., 17. julija, 7., 28. avg., 18. sept., 16. oktobra, Mauretania 5. junija, 5., 24. julija, 14. avgusta, 4. septembra, 25. septembra, 23. oktobra 1909.

Pojasnila in vožne karte pri Andrej Odisek, Ljubljana, Slomškove ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusovega.

Srebrna drž. kolajna Korneuburg 1908.

Postavno **TENAX** Postavno
zavarov. zavarov.

Ceneje in ugodnejše kot bakreno apno

Od dežja se ne opere.

Branilno sredstvo proti drevesnim škodljivcem.

Uporablja se proti:

Peronospora viticola, strup. rosa vinske trte

Krastam jabolčnih hruš. dreves, *Fusicladium*.

Bolezni kumar, *Plasmopara cubensis*.

Bolezni bresk. nabornic, *Thyphina deformans*.

Tresočim bolezn. borovca, *Lophodermium Pinastri*.

Krompirjevi bolezn. *Phytophthora infestans*, i. t. d.

Se uporablja ravno tako močno kakor bakreni vitriol.

Cena za kg K -- 50 100 kg K 50 --, iz tovarno.

Dobi se samo v pooblaščen tovarni TENAX za

Avstro-Ogrsko:

DR. G. HEINER & CO.

preje dr. J. Schorm

Dunaj, VI/2, Mollardgasse št. 69.

H 507 Telefon 4077. T-1

Prospekte, pojasnila zastoj poštne prosto.

Znana vinska trgovina

And. Mejač v Komêndi pri Kamniku

priporoča svojo

veliko zalogo jamčeno pristnih vin

iz znanih vinorodnih krajev: Dolenjske, Štajerske, Goriške, Hrvatske in Istre.

Cena v sodih litru od 24 vinarjev dalje!

1103 (1)

Vzorci na željo zastoj!